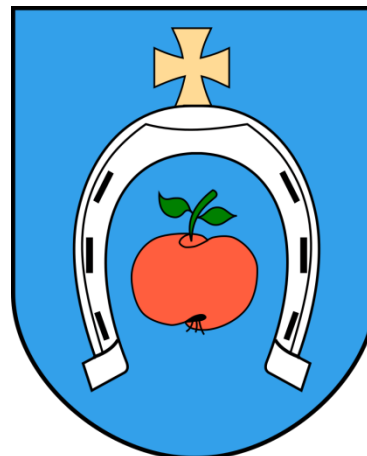

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY SADKOWICE
NA LATA 2022-2028**

PROJEKT

Dokument opracowany przez:

PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik

26-200 Końskie ul. Polna 72

tel./fax: 41 372 49 75

e-mail: basz@post.pl

przy współpracy:

Urzędu Gminy w Sadkowicach

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. UWARUNKOWANIA PRAWNE I USTALENIA DIAGNISTYCZNE	6
1.1. UWARUNKOWANIA PRAWNE I METODYKA OPRACOWANIA	6
1.2. KOMPLEMENTRANOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI	9
1.3. WNIOSKI Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	12
1.4. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY	17
1.5. ANALIZA SWOT	25
II. PLAN STRATEGICZNEGO ROZWOJU GMINY SADKOWICE	29
2.1. WIZJA ROZWOJU GMINY SADKOWICE	29
2.2. MISJA ROZWOJU GMINY SADKOWICE	30
3. PLAN STRATEGICZNY	31
4. KIERUNKI DZIAŁAŃ	35
III. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ROZWOJU GMINY	46
IV. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	52
V. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WYZNACZONE DLA GMINY SADKOWICE	55
VI. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII	58
6.1. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	58
6.2. SYSTEM MONITORINGU REALIZACJI STRATEGII	59
6.3. EWALUACJA	60
6.4. AKTUALIZACJA DOKUMENTU	60
6.5. WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII	61
VII. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	63
VIII. ŚRODOWISKOWE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PLANU STRATEGICZNEGO	64
IX. WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	67
BIBLIOGRAFIA	69
SPIS TABEL, RYSUNKÓW, WYKRESÓW I ZAŁĄCZNIKÓW	69

WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028 powstała na mocy uchwały Nr XXXVII/211/2021 Rady Gminy Sadkowice z dnia 30 września 2021r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028 oraz określenia szczegółowego trybu opracowania i konsultacji projektu strategii.

Głównym powodem opracowania nowej strategii była konieczność stworzenia nowego, długofalowego dokumentu odpowiadającego oczekiwaniom i wyzwaniom współczesności. Istotnym powodem opracowania nowego dokumentu była również konieczność dostosowania jego zapisów do nowego paradygmatu polityki regionalnej w Polsce, mającego na celu zdynamizowanie rozwoju oraz redukcję przestrzennych różnic rozwojowych. Bardzo ważną kwestię stanowiło również zapewnienie spójności pomiędzy strategią rozwoju gminy i aktualnie obowiązującymi dokumentami strategicznymi na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym, w tym w szczególności z celami Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Zasadniczym argumentem, przemawiającym za opracowaniem nowej strategii rozwoju gminy Sadkowice była również konieczność dostosowania jej celów i działań do polityki spójności Unii Europejskiej oraz wynikających z tej polityki celów tematycznych, wdrażanych za pomocą krajowych i regionalnych programów operacyjnych finansowanych w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027.

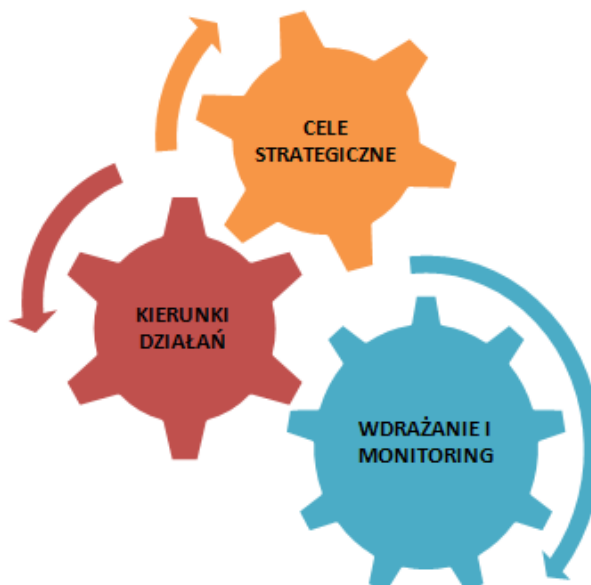
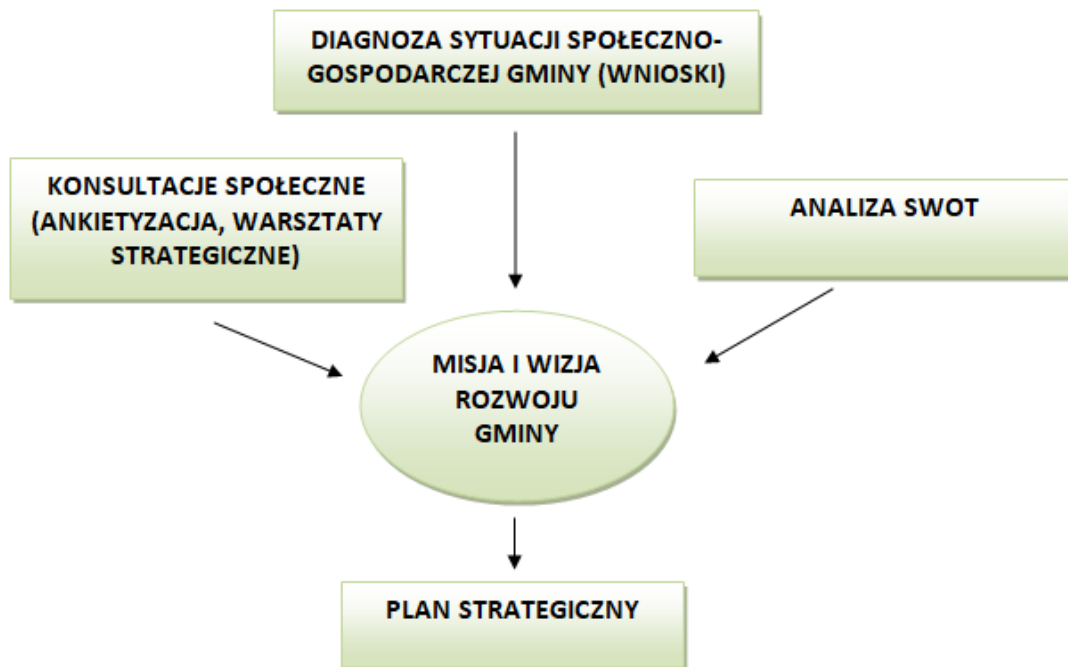
Głównym celem tworzenia dokumentu strategicznego, jakim jest Strategia Rozwoju, jest zdiagnozowanie priorytetowych kierunków rozwoju, zmierzających do rozwoju społeczno-gospodarczego. Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028 to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju, zawierający kierunki oraz priorytety, które są niezbędne do realizacji przyjętych założeń.

Opracowanie Strategii Rozwoju pozwala na określenie najbardziej efektywnych działań mogących zapewnić dynamiczny rozwój całego obszaru, stworzenie dogodnych warunków dla jego rozwoju oraz powstawanie nowych inicjatyw społecznych. Strategia stanowi ogół planowanych działań, zmierzających do realizacji wyznaczonych celów rozwojowych. Jest to sposób, w jaki gmina zamierza realizować swoją misję. Istotną cechą strategii jest budowa wizerunku gminy, który stanowi jej swoistą wizytówkę, jest źródłem informacji dla podmiotów gospodarczych, inwestorów i społeczności lokalnej o długoterminowych uwarunkowaniach rozwoju przyjętych przez gminę oraz o sposobach rozwiązywania przez nią pojawiających się problemów. Strategiczne planowanie polega przede wszystkim na wyeliminowaniu rozwiązań nierealnych. Każda strategia jest inna, ponieważ endo- i egzogeny wkład w programowanym przypadku jest inny. Za sprawą dokumentu strategicznego dana jednostka terytorialna może efektywnie wykorzystać własne zasoby, w tym zasoby finansowe, rzeczowe czy społeczne oraz określić sposoby przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom. Strategia stanowi źródło zasad i zbiór rozwiązań.

Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028 składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwszą z nich jest część diagnostyczna, oparta na analizie danych zastanych, która pozwoliła na przedstawienie sytuacji w gminie oraz mocnych i słabych stron gminy. Drugi,

kluczowy element stanowi część planistyczną, która identyfikuje kluczowe cele, kierunki i plany na poziomie strategicznym i operacyjnym. Dopełnienie stanowi omówienie systemu wdrażania i monitoringu oraz ram finansowych i źródeł finansowania, które jest niezbędne do oceny możliwości realizacji strategii.

Rysunek 1. Graficzna struktura dokumentu

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE I USTALENIA DIAGNISTYCZNE

1.1. UWARUNKOWANIA PRAWNE I METODYKA OPRACOWANIA

PODSTAWA PRAWNA

Podstawą do sporządzenia *Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028* jest ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2022 poz. 559), ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2021r. poz. 1057) oraz ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2021 poz. 2373). Art. 10e ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o których mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2021 poz. 1057) oraz określa w szczególności:

- 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2020 poz. 1668 oraz 2021 poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań;
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

Zgodnie z art. 10f. ust. 1. ustawy: *Rada gminy, w drodze uchwały, określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.* Dokument strategii wymaga podjęcia działań konsultacyjnych z interesariuszami zewnętrznymi, którymi są m.in. sąsiednie gminy i ich związki, a także lokalni partnerzy. Oprócz tego, projekt przedstawiony zostaje zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w strategii rozwoju województwa przez zarząd województwa (art. 10f. 1-3.).

METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII

Opracowanie Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Sadkowice,

Celem diagnozy jest określenie stanu rozwoju i struktury gminy oraz wskazanie istniejących tendencji przemian, które będą miały wpływ na kształtowanie strategicznych kierunków dalszego rozwoju lokalnego gminy. Diagnoza zawiera charakterystykę stanu obecnego gminy, pozwoli na poznanie mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń w najbliższym otoczeniu, co przełoży się na możliwość wyznaczenia kierunków rozwoju oraz celów, jakie należy osiągnąć, by skutecznie wzmocnić rozwój gminy.

Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne dają możliwość współdziałania mieszkańców w budowaniu strategii. W ramach prac nad strategią zostało przeprowadzone wśród mieszkańców gminy badanie w formie ankiety internetowej udostępnionej na stronie gminy Sadkowice, którego celem było poznanie opinii mieszkańców o obecnej sytuacji w gminie oraz o zauważanych problemach i zadaniach rozwojowych, wskazania mocnych i słabych stron gminy. Strategie rozwoju to dokumenty silnie uspołecznione, głos mieszkańców jest istotny przy ich tworzeniu. Dzięki ankiecie przeprowadzonej, z uwagi na pandemię COVID-19, przez Internet, możliwe było poznanie rzeczywistych potrzeb lokalnej społeczności. Ponadto skierowano ankiety do przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych. Pozyskane w ramach ankietyzacji informacje będą miały wpływ na zdefiniowanie kierunków rozwoju gminy i zaplanowanie zadań do wykonania w perspektywie do 2028 roku. Ponadto na potrzeby strategii przeprowadzono warsztaty planowania strategicznego, które miały na celu szczegółowe rozpoznanie potrzeb, oczekiwań i możliwości odnoszących się do rozwoju lokalnego oraz nadanie poszczególnym zakresom działania określonych priorytetów (hierarchia potrzeb i celów) z przedstawicielami społeczności gminnej – sołtysami, przedstawicielami placówek oświatowych, społecznych i kulturalnych oraz pracownikami Urzędu Gminy. Ze względu na panujący stan pandemii zrezygnowano z bezpośrednich zebrań z mieszkańcami i spotkań środowiskowych. Celem warsztatów było wypracowanie metodą analizy SWOT danych wyjściowych do określenia optymalnych kierunków rozwoju gminy. Uczestnicy spotkania mieli możliwość pisemnego wypowiedzenia się na temat mocnych i słabych stron gminy oraz zagrożeń i szans jej rozwoju. Ponadto istniała możliwość zgłoszenia ważnych dla mieszkańców inwestycji i projektów inwestycyjnych oraz organizacyjnych.

Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedna z najpopularniejszych metod analizy diagnozy sytuacji. Służy porządkowaniu i segregacji faktów, danych i informacji pozyskanych na potrzeby opracowania diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy. Analiza stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenia priorytetów rozwoju. Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój gminy, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnoza bliższego oraz dalszego otoczenia gminy,
- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- poznanie otoczenia konkurencyjnego.

Opracowanie misji i wizji rozwoju gminy

Wizja rozwoju gminy stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie czasowej. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała gmina rozumiana, jako wspólnota mieszkańców tj. władze samorządowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, partnerzy i instytucje, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja to pewne modelowe ujęcie gminy, które musi odzwierciedlać ambicje ogółu jej mieszkańców. Wizja powinna odpowiadać na pytania: Jak widzimy naszą gminę?, Czego chcemy, czego oczekujemy?, Jak chcemy, aby nas postrzegano?, Czego potrzebują mieszkańcy?

Rozwinięciem wizji jest misja, która służy określeniu tego, co w wyniku realizacji strategii rozwoju uzyskają mieszkańcy. Właściwie sformułowana zapewnia, iż rozwój będzie służył rzeczywistym oczekiwaniom społecznym. Misja w sposób dokładny definiuje charakter gminy a przede wszystkim wskazuje jej atuty. Dobrze wypracowana, wraz z wizją, pokazuje pozytywne ujęcie gminy w perspektywie czasowej. Jednocześnie misja stanowi ważne przesłanie, komunikujące w najprostszym sposobie nadrzędną ideę strategii rozwoju.

Sformułowanie celów

Zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne odnoszą się bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji rozwoju gminy. Bazą do formułowania celów strategicznych oraz zaplanowania kierunków działań są wnioski, które wyciągnięte zostały na pierwszym etapie prac nad strategią, czyli wnioski z diagnozy i konsultacji społecznych oraz analiza SWOT. Stanowią one odpowiedź na zidentyfikowane na etapie diagnostycznym problemy oraz są szansą na lepsze wykorzystanie potencjałów gminy.

Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego

Model funkcjonalno-przestrzenny jest ilustracją założeń strategii, która przedstawia długookresową wizję rozwoju gminy. Prezentacja graficzna, będąca odzwierciedleniem i dopełnieniem przedstawionych w dokumencie treści, sprawia, że wizja i kierunki rozwoju są bardziej przystępne w odbiorze.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wdrożeniowa dokumentu zawiera informacje na temat mechanizmów wdrażania tj. system realizacji strategii, monitoringu, ewaluacji i aktualizacji. W celu oceny możliwości realizacji zapisów w strategii określone zostaną ramy finansowe oraz źródła finansowania, które ułatwią ocenę jej realizacji.

1.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI

Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028 odnosząc się w swych założeniach (celach strategicznych, operacyjnych i kierunków działań) do wykorzystywania lokalnych potencjałów i rozwiązywania problemów, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu subregionalnym i regionalnym, a także realizuje założenia dokumentów w przedmiotowym obszarze na szczeblu krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi celami, działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność zaplanowanych przedsięwzięć.

Podstawą aktualnie obowiązującego systemu zarządzania rozwojem kraju jest ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, natomiast głównymi dokumentami strategicznymi, w oparciu o które prowadzona jest polityka rozwoju są: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017r. oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 z 17 września 2019r.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030

CEL GŁÓWNY: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym

CELE SZCZEGÓŁOWE:	GŁÓWNE OBSZARY KONCENTRACJI DZIAŁAŃ:
Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	<ul style="list-style-type: none"> - Reindustrializacja - Rozwój innowacyjnych firm - Małe i średnie przedsiębiorstwa - Kapitał dla rozwoju - Ekspansja zagraniczna
Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	<ul style="list-style-type: none"> - Spójność społeczna, - Rozwój zrównoważony terytorialnie
Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	<ul style="list-style-type: none"> - Prawo w służbie obywatelom i gospodarce - Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem - E-państwo - Finanse publiczne - Efektywność wykorzystania środków Unii Europejskiej

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) z 17 września 2019r.

CEL GŁÓWNY: Efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

CELE SZCZEGÓŁOWE:	KIERUNKI INTERWENCJI
-------------------	----------------------

Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo-wschodnia Polska oraz obszary zagrożone marginalizacją Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach
Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym

CEL HORYZONTALNY: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo

Cele realizowane będą poprzez zapisy uszczegółowiające zawarte w strategiach oraz planach sektorowych:

- Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 z 13 grudnia 2011r.,
- Polityka ekologiczna państwa 2030 z 16 lipca 2019r.,
- Strategii Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030 z 10 listopada 2020r.,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 sierpień 2019r.,
- Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 z 27 października 2020r.,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku z 24 września 2019r.,
- Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 z 15 października 2019r.,
- Strategii Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022 z 9 kwietnia 2013r.,
- Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na lata 2016-2021 (aPGW), którego obowiązywanie zostało wydłużone do grudnia 2022r.
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r.
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy – Rozporządzenie ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. (Dz. U. 2021 poz. 1615)

Strategia Rozwoju Województwa łódzkiego do 2030 roku jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa o randze regionalnej, określającym wizję i cele polityki regionalnej

w wymiarze gospodarczym, społecznym, przestrzennym oraz określającym działania niezbędne do ich osiągnięcia.

Strategia Rozwoju Województwa łódzkiego do 2030 roku

WIZJA ROZWOJU: Harmonijnie rozwijające się województwo w centrum Polski, przyjazne rodzinom, mieszkańcom miast i obszarów wiejskich. Region, w którym nowoczesna gospodarka idzie w parze z ochroną walorów kulturowych i przyrodniczych

CELE STRATEGICZNE:	CELE OPERACYJNE:
1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka	1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności
2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans	3.1. Rozwój kapitału społecznego 3.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 3.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego
3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń	3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego

WIZJA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA: Region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia

CELE SZCZEGÓŁOWE:

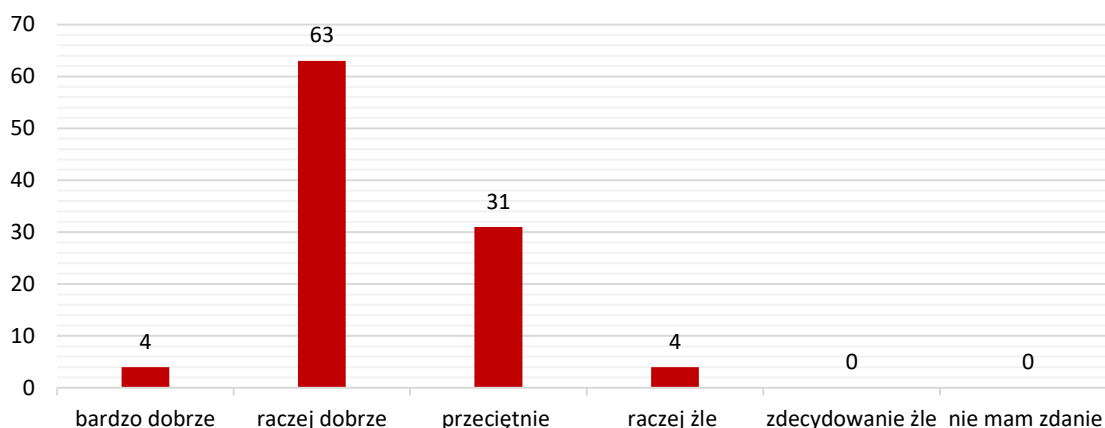
- I. Region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym
- II. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej
- III. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej
- IV. Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego
- V. Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym
- VI. Region o wysokiej atrakcyjności turystycznej
- VII. Region o krajobrazie wysokiej jakości
- VIII. Region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego
- IX. Region efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał rozwojowy na rzecz zrównoważonego rozwoju przestrzennego

1.3. WNIOSKI Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Dla potrzeb opracowania „Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028”, na etapie przygotowywania „Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Sadkowice” przeprowadzone zostały konsultacje społeczne w formie ankiety skierowanej do mieszkańców gminy. Informację o prowadzonych konsultacjach społecznych udostępniono na stronie Urzędu Gminy Sadkowice. Głównym celem przeprowadzenia ankiet było poznanie opinii społeczeństwa dotyczących głównych aspektów funkcjonowania gminy, które przyczyniły się do określenia priorytetów rozwojowych w nadchodzących latach.

Ankietyzacja przeprowadzana była równoległe z toczącymi się pracami nad opracowaniem diagnozy i stanowiły punkt wyjścia do rozmów podczas zorganizowanego spotkania warsztatowego. Ze względu na panujący stan pandemii zrezygnowano z bezpośrednich zebrań z mieszkańcami i spotkań środowiskowych. W warsztatach strategicznych wzięli udział przedstawiciele społeczności gminnej – sołtysi, przedstawiciele placówek oświatowych, społecznych i kulturalnych oraz pracownicy Urzędu Gminy. Celem warsztatów było wypracowanie metodą analizy SWOT danych wyjściowych do określenia optymalnych kierunków rozwoju gminy. Uczestnicy spotkania mieli możliwość pisemnego wypowiedzenia się na temat mocnych i słabych stron gminy oraz zagrożeń i szans jej rozwoju. Ponadto istniała możliwość zgłoszenia ważnych dla mieszkańców inwestycji i projektów inwestycyjnych oraz organizacyjnych.

Wykres 1. Ocena warunków życia w gminie Sadkowice (wyniki procentowe)

Ocena poszczególnych obszarów życia w gminie Sadkowice (wg ilości oddanych głosów)

NAJLEPIEJ OCENIANE OBSZARY ŻYCIA W GMINIE SADKOWICE:

- Bezpieczeństwo publiczne
- Dostęp i jakość edukacji szkolnej (poziom nauczania w szkołach)
- Atrakcyjność gminy pod względem prowadzenia własnej działalności gospodarczej
- Dostępność i jakość infrastruktury wodociągowej
- Jakość powietrza atmosferycznego

- Aktywny Samorząd i dochód gminy
  - Dostęp i jakość Internetu w gminie
-

NAJGORZEJ OCENIANE OBSZARY ŻYCIA W GMINIE SADKOWICE:

- Dostępność do sieci gazowej
  - Stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, przystanki)
  - Świadomość ekologiczna mieszkańców gminy (segregacja odpadów, uprawy ekologiczne)
  - Wsparcie osób starszych oferowane na terenie gminy (DPS, Kluby Seniora)
  - Wykorzystanie możliwości turystyczno-rekreacyjne gminy
  - Dostępność komunikacyjna
  - Dostępność do infrastruktury sportowej na terenie gminy
  - Dostępność do infrastruktury/oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci (plac zabaw)
  - Dostęp do infrastruktury turystycznej, miejsc rekreacji i aktywnego wypoczynku
-

Analiza SWOT (można i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia jej rozwoju według hierarchii ważności – ilości oddanych głosów przez respondentów oraz uczestników warsztatów

---

MOCNE STRONY:

- Dobrze rozwinięte sadownictwo i rolnictwo, dobre gleby, doświadczenie rolników
  - Istniejące placówki oświatowe oraz ich wyposażenie i stan (szkoły i przedszkola)
  - Dobre wyposażenie oraz działalność jednostek OSP
  - Zwodociągowanie gminy
  - Korzystny układ sieci drogowej (połączenia między miejscowościami, połączenia z większymi miastami, bliskość autostrady A1)
  - Dobry stan części dróg na terenie gminy oraz istniejące chodniki w części gminy
  - Wspieranie dla osób starszych – działalność Klubu Seniora Promyk
  - Zmodernizowane świetlice wiejskie, będące miejscem spotkań mieszkańców
  - Boiska szkolne i plac zabaw, uczniowskie kluby sportowe
  - Dostęp do podstawowej opieki medycznej
  - Dobra substancja zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej (rozwój mieszkalnictwa, nieduży stopień migracji zewnętrznej)
  - Lokalne firmy miejscem zatrudnienia dla mieszkańców
  - Dobry stan środowiska naturalnego (tereny zielone, klimat, ukształtowanie terenu)
  - Prężnie działające Koła Gospodyń Wiejskich
-

- Dostęp do pomocy społecznej
  - Gminna Biblioteka Publiczna – perspektywy rozwoju kultury w gminie, propagowanie czytelnictwa
  - Zmodernizowane urządzenia do rekreacji nad zbiornikiem w Sadkowicach, rozbudowa terenów rekreacyjnych
  - Dostęp do szerokiej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach - szkoła blisko ucznia, dobra współpraca z rodzicami
  - Zdolna młodzież przyszłością gminy
  - Prężnie działający sołtysi
  - Poprawiający się stan sieci energetycznej oraz oświetlenie uliczne
  - Budowa instalacji OZE
-

SŁABE STRONY:

- Zły stan dróg gminnych, powiatowych i wewnętrznych
  - Stan i jakość infrastruktury okołodrogowej (chodniki, niebezpieczne skrzyżowania)
  - Mały nakład na kulturę (niewystarczająca infrastruktura – mała powierzchnia biblioteki), słaba oferta kulturalna (słabo działające świetlice wiejskie), brak miejsc spotkań dla młodzieży w mniejszych miejscowościach
  - Brak sieci kanalizacyjnej w większości miejscowości
  - Niewystarczająca infrastruktura sportowa (brak hal sportowych, orlików, boiska wymagające modernizacji)
  - Niska świadomość ekologiczna (stosowanie środków ochrony roślin, eternit, dzikie wysypiska śmieci)
  - Niski przyrost naturalny
  - Infrastruktura energetyczna (częste wyłączenie prądu, spadki napięć)
  - Niewystarczający dostęp do zajęć pozalekcyjnych (koła zainteresowań, brak basenu, zajęć karate itp.)
  - Brak możliwości rozwoju zawodowego, migracja młodzieży, brak miejsc pracy
  - Braki w oświetleniu drogowym
  - Zły stan rowów melioracyjnych przy drogach oraz pomiędzy gospodarstwami
  - Mała ilość podmiotów gospodarczych z branży pozarolniczej
  - Brak miejsc opieki nad małym dzieckiem (żłobek, klub malucha)
  - Brak szerokopasmowego Internetu
  - Słabo rozwinięte usługi dla osób starszych (opiekuńcze, specjalistyczne, brak hospicjów, DPS-u)
  - Mała powierzchnia gminy objęta miejscowym planem zagospodarowania
-

przestrzennego

- Budynek Urzędu Gminy niedostosowany dla osób niepełnosprawnych
- Niewystarczająca promocja gminy
- Brak sieci gazowej

SZANSE:

- Środki zewnętrzne unijne i krajowe
- Rozwój przedsiębiorczości (nowe tereny, promocja, ulgi dla biznesu, tworzenie programów)
- Współpraca z gminami sąsiednimi oraz ze starostwem powiatowym
- Położenie w połączeniu miast (gmin) Biała Rawska -Nowe Miasto n/Pilicą, bliskość trasy krajowej A1
- Rozwój przetwórstwa owocowo-warzywnego
- Tworzenie nowych terenów inwestycyjnych (pozyskanie inwestorów)
- Inwestycja w odnawialne źródła energii
- Większa subwencja na oświatę
- Zdolna młodzież
- Większe zagospodarowanie przestrzeni publicznej (szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, estetyka miejsc publicznych)
- Dofinansowanie do terenów po PGR-ach
- Czyste powietrze, tereny zielone
- Zwiększenie budżetu gminy na inwestycje sportowo-rekreacyjne (basen, korty tenisowe itp.)

ZAGROŻENIA:

- Zagrożenia wynikające ze zmian klimatu (przymrozki, susza, nawałnice, gradobicia itp.)
  - Spadek liczby mieszkańców (niski wskaźnik urodzeń, masowa migracja, starzenie się społeczeństwa)
  - Patologie, alkoholizm, używki wśród młodzieży
  - Pogarszający się stan powietrza i wód gruntowych
  - Dzikie wysypiska śmieci
  - Wzrost przestępczości (kradzieże)
  - Polityka, konflikty między państwami
  - Zanieczyszczanie środowiska pestycydami i nawozami w związku z prowadzeniem upraw sadowniczych
  - Zanikanie relacji, kontaktów międzyludzkich
-

- Nadprodukcja w sadownictwie
  - Niestabilne przepisy w zakresie ubezpieczeń upraw rolniczych
  - Nieopłacalność produkcji rolnej i sadowniczej
  - Niska subwencja oświatowa na utrzymanie małych szkół
  - Wycinka lasów
-

Najważniejsze przedsięwzięcia do zrealizowania na terenie gminy w perspektywie do 2028 roku

---

- Poprawa stanu dróg gminnych
  - Poprawa stanu dróg powiatowych na terenie gminy
  - Rozbudowa kanalizacji na terenie gminy (Lubania, Sadkowice)
  - Budowa gazociągu w gminie
  - Budowa świetlic środowiskowej w miejscowości Sadkowice
  - Budowa chodników przy drogach gminnych i powiatowych na terenie gminy
  - Budowa terenu rekreacji w Rzymcu
  - Budowa ścieżek rowerowych w powiązaniu ze szlakami turystycznymi i innymi gminami
  - Remont świetlicy OSP Sadkowice
  - Budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Sadkowicach i Lubani
  - Utwardzenie dróg dojazdowych do pól, działek
  - Rozbudowa budynku Urzędu Gminy – poprawa warunków pracy pracowników z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych
  - Poprawa oraz odtworzenie sieci melioracyjnej
  - Tworzenie miejsc rekreacyjno-sportowych (boiska, place zabaw, strzelnice, orliki, hale sportowe, basen, korty tenisowe)
  - Organizacja imprez sportowych dla młodzieży szkolnej (piłka nożna, biegi, kolarstwo, strzelectwo, lekkoatletyka)
  - Budowa lub organizacja w istniejącym budynku żłobka/ klubu małego dziecka
  - Budowa lub modernizacja budynku z przeznaczeniem na działalność Gminnej Biblioteki Publicznej (utworzenie gminnego ośrodka kultury)
  - Rozbudowa oświetlenia drogowego
  - Budowa budynku lub modernizacja istniejącego z przeznaczeniem na lokale socjalne/komunalne
  - Zwiększenie oferty świetlic wiejskich, organizacja zajęć
  - Doposażenie świetlic szkolnych i placów zabaw
-

- Psycholog szkolny w szkołach
  - Poprawa dostępności do lekarzy specjalistów
  - Modernizacja boisk
  - Budowa przyszkolnych oczyszczalni ścieków
  - Modernizacja infrastruktury szkolnej (doposażenia sal lekcyjnych, remonty w miarę potrzeb)
  - Rozbudowa stacji uzdatniania wody i przebudowa oczyszczalni ścieków
  - Aktywizacja osób starszych (wycieczki rowerowe, zwiedzanie okolicy)
  - Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców (spalanie śmieci, utylizacja odpadów, eternit, termomodernizacja budynków, instalacje OZE)
  - Organizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych w szkołach (koła zainteresowań)
-

1.4. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY

Celem opracowania diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Sadkowice było określenie stanu rozwoju i struktury gmin oraz wskazanie istniejących tendencji przemian, które będą miały wpływ na kształtowanie strategicznych kierunków dalszego rozwoju lokalnego gminy. Diagnoza podzielona została na rozdziały prezentujące poszczególne strefy funkcjonowania gminy: zagospodarowanie przestrzenne i środowisko, społeczną, gospodarczą oraz finansową. Sfera przestrzenna obejmowała zagadnienia związane z warunkami zamieszkiwania w gminie – m.in. mobilność, środowisko, infrastrukturę i mieszkalnictwo. Sfera społeczna uwzględniała dziedzictwo kulturowe, przedstawia informacje związane z mieszkańcami, analizując strukturę demograficzną, jakość i dostępność usług publicznych dla mieszkańców, takich jak m.in. oświata i wychowanie, pomoc społeczna, ochrona zdrowia. W sferze gospodarczej przedstawiono kwestie lokalnej gospodarki, w tym także rolnictwa oraz rynku pracy, natomiast w sferze finansowej budżet gminy oraz plany inwestycyjne. Analiza oparta była na aktualnych danych statystycznych, danych źródłowych i informacji Urzędu Gminy Sadkowice oraz jednostek podległych, dlatego jest kompetentnym i systematycznym podsumowaniem potencjału rozwojowego gminy.

POŁOŻENIE, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Gmina Sadkowice to gmina wiejska położona w południowo-wschodniej części powiatu rawskiego, w województwie łódzkim. Oddalona jest około 20 km od Rawy Mazowieckiej, siedziby powiatu rawskiego. Sąsiaduje od północy z gminą Biała Rawska, od zachodu z gminą Regnów (powiat rawski, województwo łódzkie) oraz od południa z gminą Nowe Miasto nad Pilicą, od wschodu z gminą Mogielnica i Błędów (powiat grójecki, województwo mazowieckie). Gmina należy do sadowniczego rejonu grójeckiego a wielohektarowe gospodarstwa sadowniczo-warzywne decydują o głównej funkcji gminy.

Powierzchnia gminy wynosi 121 km². Administracyjnie gmina składa się z 34 wsi, które tworzą 30 sołectw. Gmina posiada dogodne połączenia komunikacyjne umożliwiające sprawny dojazd do ważnych aglomeracji miejskich. Położona jest w odległości około 79 km

od Łodzi (stolicy województwa), 82 km od Warszawy, 20 km od Rawy Mazowieckiej (siedziby powiatu) i 23 km od Nowego Miasta nad Pilicą.

Rozmieszczenie zabudowy osadniczej jest na obszarze gminy dosyć równomierne. Tereny poszczególnych miejscowości (obrębów geodezyjnych) różni między innymi: potencjał zabudowy, tj. liczba siedlisk zamieszkania, które składają się na zabudowę całej wsi, struktura przestrzenna zabudowy (układ zabudowy) oraz charakter zainwestowania towarzyszącego siedliskom zamieszkania.

W przeważającej liczbie miejscowości, zabudowa ukształtowana jest w formie pasm przydrogowych. Koncentracja zabudowy występuje we wsiach „parafialnych” - Sadkowice, Lubania i Lewin oraz we wsiach - siedzibach dworów a następnie państwowych gospodarstw rolnych lub spółdzielni - Paprotnia, Trębaczew oraz Kaleń. We wszystkich miejscowościach występuje obok zabudowy pasmowej, również zabudowa zagrodowa rozproszona.

Instrumentami regulującymi ład przestrzenny w gminie są: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sadkowice (Uchwała Nr XXXI/190/2013 Rady Gminy Sadkowice z dnia 17 grudnia 2013r.) oraz 17 uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Gmina Sadkowice wydaje decyzje o ustaleniu warunków zabudowy oraz o lokalizacji inwestycji celu publicznego, które - oprócz planów miejscowych - są elementem kształtowania ładu przestrzennego. W zagospodarowaniu przestrzennym gminy nie przewiduje się zasadniczych zmian w stosunku do obecnie funkcjonującej struktury.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Pod względem fizyczno-geograficznym (J. Kondracki) gmina Sadkowice położona jest w południowo-zachodniej części Mezonejonu Wysoczyzny Rawskiej w Makroregionie Wzniesień Południowomazowieckich.

Teren gminy jest nawadniany przez rzekę Rylkę, Rokitną oraz Lubiankę wraz z ich dopływami. Pola uprawne i łąki odwadniane są poprzez sieć rowów melioracyjnych. Na użytkach zielonych przyległych do rzeki Lubianki zakładane są sztuczne zbiorniki wodne.

Według regionów klimatycznych Polski, obszar gminy leży w północno-wschodniej części Regionu Środkowopolskiego, o charakterze klimatu wschodniego, kontynentalnego, którego cechą charakterystyczną jest częstsze występowanie dni bardzo ciepłych, pochmurnych bez opadu. Z punktu widzenia potrzeb gospodarczych, szczególnie potrzeb rolniczych i sadowniczych za niekorzystne należy uznać niedobór opadów atmosferycznych, wysoką częstotliwością występowania ciągów bezopadowych (okresów posusznych) oraz wysoką wartością rocznej sumy parowania terenowego, co jest również przyczyną okresowych deficytów wody w glebie.

Wskaźnik lesistości gminy jest niski i wynosi 5,8%. Najbardziej zwarte kompleksy tworzą lasy w Nadleśnictwa Skierniewice w Trębaczewie, Bujałach, Zabłociu, Skarbkowej i Paprotni. Lasy prywatne głównie występują w południowej części obszaru gminy (Lewin, Studzianki,

Zabłocie, Rokitnica Kąty i Olszowa Wola) oraz w Trębaczewie. Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy są sady zlokalizowane zwłaszcza we wschodniej jej części.

Najcenniejsze – pod względem przyrodniczym – obszary na terenie gminy Sadkowice to: doliny rzek oraz kompleksy leśne w Trębaczewie (rezerwat przyrody) i Bujalach (aleja drzew) oraz parki dworskie.

MIESZKALNICTWO

Koncentracja zabudowy na terenie gminy występuje we wsiach: Sadkowice, Lubania i Lewin oraz we wsiach (siedzibach dworów a następnie państwowych gospodarstw rolnych lub spółdzielni): Paprotnia, Trębaczew, Kaleń. We wszystkich miejscowościach występuje obok zabudowy pasmowej, również zabudowa zagrodowa rozproszona. W Kaleniu dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna ukształtowana w formie zwartego osiedla mieszkaniowego przy drodze do zespołu pałacowo-parkowego. W pozostałych miejscowościach występuje mieszkalnictwo prawie wyłącznie w zabudowie zagrodowej z niewielką liczbą zabudowy jednorodzinnej.

Jakość i komfort zamieszkania na terenie gminy z roku na rok ulega stopniowemu podwyższeniu, a mianowicie występuje tendencja wzrostowa liczby izb w mieszkaniu, wzrasta przeciętna wielkość powierzchni użytkowej będącej w dyspozycji statystycznego mieszkańca oraz wielkość powierzchni użytkowej mieszkań. Zmiany te są wynikiem wymiany starej substancji mieszkaniowej i oddawania do użytku mieszkań o większym metrażu, rozbudowy mieszkań już istniejących, jak również procesów demograficznych. Stan techniczny budynków mieszkaniowych jest bardzo różny, przeważają budynki w dobrym stanie, często po termomodernizacji lub remoncie. Na całym obszarze występuje przemieszanie zabudowy nowej ze starą. Zwiększające się zasoby mieszkaniowe gminy, świadczą o nieustannym dążeniu do poprawy warunków mieszkaniowych (także młode pokolenia szukają swoich własnych siedlisk).

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

System wodociągowy gminy zasilany jest z ujęć wody zlokalizowanych w miejscowościach Studzianki, Skarbkowa, Kaleń i Kłopotczyn. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 150,94 km, do której podłączonych było 1345 odbiorców (stan na koniec 2020r.). Na terenie gminy funkcjonują trzy biologiczne oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w miejscowościach: Kaleń (zabudowania po PGR-e), Lubania oraz Sadkowice (oczyszczalnie przyszkolne). Łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wynosi 3 km, z której korzysta 96 gospodarstw. W miejscach, gdzie nie występuje sieć kanalizacyjna, do gromadzenia ścieków bytowo-gospodarczych powszechnie stosowane są bezodpływowe zbiorniki ścieków, okresowo opróżniane. Na terenie gminy zlokalizowane są również przydomowe oczyszczalnie ścieków. Brak w pełni rozwiniętego systemu wodno-kanalizacyjnego gminy może ograniczać jej konkurencyjność osiedleńczą.

Gospodarka odpadami na terenie gminy prowadzona jest w ramach zbiórki odpadów stałych zmieszanych oraz selektywnej zbiórki odpadów, które gromadzone są w przeznaczonych do

tego celu pojemnikach lub workach. Systemem zbiórki odpadów komunalnych na terenie gminy objęte są wszystkie gospodarstwa. Na terenie gminy w Sadkowicach funkcjonuje Punkt Selektywnego Odbioru Odpadów Komunalnych umożliwiający mieszkańcom oraz właścicielom nieruchomości możliwość pozbywania się segregowanych odpadów.

Istniejący system zasilnia gminy Sadkowice zaspokaja obecne oraz perspektywiczne potrzeby elektroenergetyczne odbiorców. Teren gminy Sadkowice zasilany jest za pomocą stacji transformatorowych SN/nN o mocy znamionowej dostosowanej do występujących potrzeb lub przewyższającej te potrzeby. Istniejące typy stacji umożliwiają w miarę potrzeby wymianę transformatorów na jednostki o większej mocy. Ogólnie stan eksploatowanej infrastruktury elektroenergetycznej (LSN, nn, stacje trafo) na terenie gminy ocenia się jako dobry.

Na terenie gminy Sadkowice nie istnieje sieć oraz urządzenia gazu przewodowego. Z gazu ziemnego korzysta jedynie kilkanaście gospodarstw przy granicy wschodniej wsi Jajkowiec i Skarbkowa – sieć prowadzona jest z terenu województwa mazowieckiego. Pozostali mieszkańcy do celów socjalno-bytowych wykorzystują gaz ciekły propan-butan dystrybuowany w butlach.

Na terenie gminy Sadkowice nie funkcjonują scentralizowane systemy ogrzewania. Wszystkie obiekty i mieszkania na terenie gminy zasilane są w ciepło na potrzeby grzewcze oraz na przygotowanie ciepłej wody użytkowej z własnych indywidualnych źródeł. Kociołownie działają głównie w oparciu o węgiel, ekogroszek, olej opałowy, energię elektryczną i drewno.

Obecnie coraz powszechniejsze staje się wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do zaspokajania potrzeb energetycznych, w tym do pozyskiwania energii elektrycznej. Instalacje takie będą powstawały przy indywidualnych budynkach mieszkalnych.

DEMOGRAFIA

Gmina Sadkowice liczy ogółem 5461 mieszkańców, w ciągu ostatnich 5 lat liczba ludności spadła o ok. 4%. Wskaźniki demograficzne gminy pokazują poziom zaawansowania procesu powolnego starzenia się jej ludności. Wysokie wartości wskaźników obciążenia demograficznego mają niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy. Wysoki wskaźnik oznacza sytuację, w której zbyt duży odsetek ludności utrzymuje się z socjalnych źródeł dochodów. Ze społeczno-ekonomicznego, a także demograficznego punktu widzenia istotna jest relacja ludności w wieku nieprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten informuje o stopniu ekonomicznego obciążenia ludności stanowiącej potencjalne zasoby pracy ludnością pozostałą. Przyczyną deformacji struktury wieku mieszkańców gminy są głównie wzmożone migracje, przy utrzymującym się ujemnym wskaźniku przyrostu naturalnego.

Do niekorzystnych zjawisk demograficznych zachodzących w gminie należą sukcesywny spadek liczby ludności gminy, zmniejszająca się liczba ludności w wieku produkcyjnym, starzenie się społeczeństwa – zbyt mała różnica pomiędzy wskaźnikami osób w wieku

przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym oraz prognozy demograficzne zakładające dalszy spadek liczby mieszkańców.

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA ORAZ BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Świadczenia z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Sadkowice realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkowicach (GOPS). W gminie od kilku lat wśród dominujących powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej znajdują się bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. W 2020 roku w ramach realizowanych zadań przez GOPS, pomocą społeczną objętych zostało 250 osób w 77 rodzinach, natomiast pracę socjalną wykonano w 32 rodzinach. Wypłacono 23 zasiłki stałe, 16 zasiłków okresowych, 39 zasiłków celowych i celowych specjalnych, dożywianiem objęto 91 osób. Z terenu gminy 15 mieszkańców zostało skierowanych przez GOPS do domów pomocy społecznej. Jedna osoba przebywa w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, natomiast 2 osoby korzystały z usług opiekuńczych na terenie gminy.

Przy powszechnym zjawisku starzenia się społeczeństwa, problem opieki nad osobami starszymi staje się coraz poważniejszy. Niekorzystnym zjawiskiem jest również liczba osób całkowicie samotnych. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia, które zapewni im jak najdłuższe utrzymanie we własnym środowisku. Osobom takim należy zagwarantować dostępność do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych oraz intelektualnych i zdrowotnych. Problem ludzi starszych jest trudny do rozwiązania zwłaszcza na terenach wiejskich, gdzie często brakuje odpowiedniego zaplecza zdrowotnego, ale także klubów i świetlic, gdzie starsi ludzie mogliby się spotykać. Od 2009 roku na terenie gminy funkcjonuje Klub Seniora „Promyk”, który w dawnym budynku przedszkola w Sadkowicach prowadzi co tydzień spotkania zapewniając bogatą ofertę kulturalną i rekreacyjną.

Zupełnie nowym problemem, rodzącym wielowymiarowe skutki uboczne jest pojawienie się pandemii koronawirusa SARS-COV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19, co wiąże się z wyższą śmiertelnością oraz reorganizacją funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej. W szerszej perspektywie pandemia niesie ze sobą skutki związane z izolacją społeczną (np. zaburzenia psychiczne, wzrost przemocy domowej) oraz zamrożeniem gospodarki (np. utrata miejsc pracy, zmiana konsumpcji, zadłużanie się społeczeństwa).

W gminie w zakresie infrastruktury ochrony zdrowia funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kaleniu KALMED s.c., który świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

Za bezpieczeństwo mieszkańców gminy Sadkowice odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Rawie Mazowieckiej. Sprawami bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ratownictwa ogólnego zajmują się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Rawie Mazowieckiej oraz 8 jednostek OSP zlokalizowanych w miejscowościach: Sadkowice (jednostka posiada certyfikat KSRG), Lubania, Olszowa Wola, Żelazna, Kaleń, Trębaczew, Kłopotczyn i Lutobory.

EDUKACJA, KULTURA, SPORT I REKREACJA

Gmina odznacza się dobrą dostępnością do szkół podstawowych i przedszkoli. Bazę oświatową w gminie stanowią 4 placówki: Zespół Szkół w Sadkowicach, Szkoła Podstawowa w Lubani, Szkoła Podstawowa w Kłopcynie oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny w Trębaczewie. W roku szkolnym 2020/2021 do szkół podstawowych uczęszczało 474 uczniów, opieką przedszkolną objętych było 181 wychowanków.

Placówki oświatowe na terenie gminy realizują programy profilaktyczne o zdrowym żywieniu, o bezpieczeństwie oraz o uzależnieniach. Na terenie szkół organizowane są stosownie do możliwości bezpłatne zajęcia dodatkowe, takie jak: koła przedmiotowe związane z realizacją treści programowych poszczególnych przedmiotów, gry sportowe zgodnie z zainteresowaniami i możliwościami oraz dodatkowe zajęcia wyrównawcze.

Funkcję instytucji kultury na terenie gminy pełni Gminna Biblioteka Publiczna w Sadkowicach z filią w Lubani. Podstawowym zadaniem biblioteki jest upowszechnianie czytelnictwa, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury. Ponadto organizacją życia kulturalnego na terenie gminy zajmują się między innymi: świetlica środowiskowa w Bujalach, Lubani, Lewinie i Rzymcu oraz świetlice przy OSP w Olszowej Woli i Lutoborach.

Na terenie gminy funkcjonują kluby sportowe: Akademia Piłkarska Sadkowice, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy (LUKS) „Sadkowice” – działający przy Zespole Szkół w Sadkowicach, Sadkowicki Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Lubania”- działający przy Zespole Szkół w Lubani oraz Ludowy Klub Sportowy „BIO-SAD Sadkowice”.

DZIEDZICTWO KULTUROWE I AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Na stan i zasobność gminy w obiekty zabytkowe bezpośredni wpływ miały zaistniałe zdarzenia historyczne. Na terenie gminy zachowały się liczne świadectwa historii - zabytki architektury - świadczące o rozwijającym się przed wiekami osadnictwie. W chwili obecnej reprezentują je dwory i zabudowania gospodarcze oraz parafialne kościoły rzymsko-katolickie wraz z obiektami towarzyszącymi.

Aktywność społeczna mieszkańców gminy przejawia się w działalności stowarzyszeń, fundacji, kół oraz innych organizacji i związków, które poprzez swoją działalność chronią dorobek kulturalny poprzednich pokoleń, służą młodzieży, uczą postaw ekologicznych, dbają o rozwój społeczno-kulturalny gminy. Z gminą współpracuje 8 jednostek OSP oraz 6 Kół Gospodyń Wiejskich, kluby sportowe: Szkolny Ludowy Uczniowski Klub sportowy w Lubani oraz Akademia Piłkarska Sadkowice. Ponadto na terenie gminy działa Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Kłopcynie oraz Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Trębaczew. Prężnie działającą nieformalną organizacją pozarządową jest Klub Seniora „PROMYK”, rekrutujący się głównie z członków Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz inicjatywa społeczna pod nazwą „Wieś Jabłkowa” w Sadkowicach utworzona w ramach wiosek tematycznych, projektu realizowanego przez Lokalną Grupę Działania „Kraina Rawki”, której członkiem jest gmina Sadkowice.

AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA I ROLNICTWO

Wielkość i potencjał lokalnej gospodarki odgrywa kluczową rolę w określaniu celów rozwojowych w strategii. Aspekty gospodarcze związane z liczbą przedsiębiorstw, ich aktywnością oraz wielkością lokalnego rynku pracy uznawane są często za główne czynniki rozwoju lokalnego. Na terenie gminy brak jest dużych zakładów przemysłowych. Funkcjonujące podmioty gospodarcze to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne. Do wiodących branż w gminie należy sprzedaż hurtowa owoców i warzyw, usługi ogólnobudowlane, handel i naprawy pojazdów samochodowych, przetwórstwo owoców i warzyw. Ogółem w gminie zarejestrowanych jest w systemie REGON 245 podmiotów gospodarki narodowej (dane GUS). Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny - ponad 94% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych należy do sektora prywatnego, co świadczy o aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy.

Gmina Sadkowice jest gminą rolniczą. Uprawia się tu głównie owoce, gmina należy do tzw. „grójeckiego zagłębia owocowego”. Powierzchnia upraw drzew i krzewów owocowych zajmuje ponad 45% powierzchni użytków rolnych w gminie. Ponadto uprawiane są zboża i ziemniaki (około 40% użytkowanych gruntów).

Na terenie gminy zlokalizowane są obręby rolnicze, gdzie grunty orne zajmują ponad 80% ich powierzchni, należą do nich: Lewin, Przyłuski, Turobowice Kolonia, Rzymiec, Pilawy, Szwejki Wielkie, Gogolin i Celinów. Uprawia się przede wszystkim: żyto, mieszanki zbożowe, owies, pszenżyto i pszenicę oraz ziemniaki, ogórki i kapustę. Największe powierzchnie sadów występują we wschodnich i centralnych rejonach gminy, w sołectwach: Nowy Kaleń, Nowe Sadkowice, Broniew, Zaborze, Nowy Kłopczyń i Kłopczyń. W gminie Sadkowice uprawia się głównie jabłonie, wiśnie i grusze, a ponadto: śliwy, borówki, truskawki, porzeczeki i czereśnie. Na bazie produkcji zbóż rozwija się hodowla trzody chlewnej i bydła.

RYNEK PRACY

Sadkowice są gminą wiejską o charakterze rolniczym (sadownictwo i warzywnictwo), gospodarka rolna pozostaje wiodącą dziedziną gospodarki gminy. Analiza rynku pracy i struktury zatrudnienia jest trudna, ponieważ brak jest danych określających liczbę osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Szacunkowo można przyjąć, że 80% ogółu ludności gminy jest związana z gospodarstwami rolnymi (jest to odsetek ludności pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym z użytkownikami indywidualnych gospodarstw rolnych i działek rolnych).

Analiza statystyczna rynku pracy pokazuje na przestrzeni ostatnich kilku lat wzrost liczby osób pracujących zawodowo w gminie w stosunku do ogółu mieszkańców. Pozytywnym trendem na rynku pracy jest niskie bezrobocie, które w latach 2016-2019 uległo spadkowi. Trend taki obserwuje się na terenie całego kraju.

W wyniku wprowadzonego w marcu 2020 roku stanu zagrożenia epidemicznego a następnie stanu epidemii nastąpiło „zamrożenie” gospodarki a to z kolei miało wpływ na wszystkie

wskaźniki rynku pracy. Wprowadzone restrykcje w pewnym stopniu przyczynią się do ograniczenia liczby miejsc pracy czy utrudnienia w przekraczaniu granic państwa, co będzie miało szczególne znaczenie dla osób pracujących poza granicami kraju.

BUDŻET I POLITYKA INWESTYCYJNA GMINY

O możliwościach rozwoju każdej jednostki terytorialnej decydują jej możliwości finansowe, które w znacznym stopniu warunkują to, jakie można na danym etapie stawiać cele oraz w jaki sposób te cele osiągać. Podstawowym elementem analizy sytuacji finansowej jest bilans dochodów i wydatków budżetowych. Gmina samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej gminy. Budżet gminy jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki.

Głównym rodzajem dochodów budżetowych, które warunkują możliwości rozwojowe gminy, tak jak każdej innej jednostki terytorialnej są dochody własne, czyli środki uwarunkowane poziomem lokalnej aktywności. Wysokość dochodów własnych zależy przede wszystkim od poziomu zamożności społeczności lokalnej, która odprowadza podatek dochodowy od osób fizycznych oraz poziomu zainwestowania gminy, który wpływa na skalę dochodów z tytułu podatku CIT i podatku od nieruchomości. W roku 2020 gmina Sadkowice pozyskała dotacje na współfinansowanie zadań inwestycyjnych m.in. ze środków UE, z budżetu województwa na realizację zadań własnych majątkowych, z Funduszu Dróg Lokalnych, ze środków przeciwdziałania COVID-19 oraz z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Podatki i opłaty lokalne stanowią najistotniejsze źródło dochodów własnych gminy. W roku 2020 wpływy z tytułu podatków i opłat stanowiły 17,34% dochodów gminy. Poziom zrealizowanych wydatków majątkowych w 2020 roku stanowił 8,65% wykonanych wydatków ogółem. Są to wydatki poniesione głównie na: oświatę i wychowanie oraz edukację i opiekę wychowawczą (35,24% ogółu wykonanych wydatków), pomoc społeczną i rodzinę (34,69% ogółu wykonanych wydatków), administrację publiczną (9,35% ogółu wykonanych wydatków), rolnictwo i łowiectwo (6,35% ogółu wykonanych wydatków, transport i łączność (5,57% ogółu wykonanych wydatków) oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (4,77% ogółu wykonanych wydatków).

Działania gminy w ramach kilkuletniej perspektywy finansowej obejmują przede wszystkim przedsięwzięcia infrastrukturalne w gospodarce wodno-kanalizacyjnej, inwestycje infrastruktury drogowej oraz projekty związane montażem instalacji fotowoltaicznych, termomodernizacją budynków i wymianą źródeł ciepła. Nowe inwestycje publiczne to element sprzyjający nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania dla rozwoju przedsiębiorczości czy budujący przyjazny wizerunek obszaru dla każdego z jego użytkowników. Na te działania składa się zwykle budowa lub modernizacja istniejącej infrastruktury. Poczynione inwestycje to zwykle główny czynnik przyciągający zewnętrznych inwestorów, koło zamachowe dla miejscowego rynku budowlanego, ale także element polityki społecznej i środowiskowej: pozwala niwelować bezrobocie, zwiększać komfort życia (parkingi, chodniki), a także wpływać na poprawę stanu środowiska.

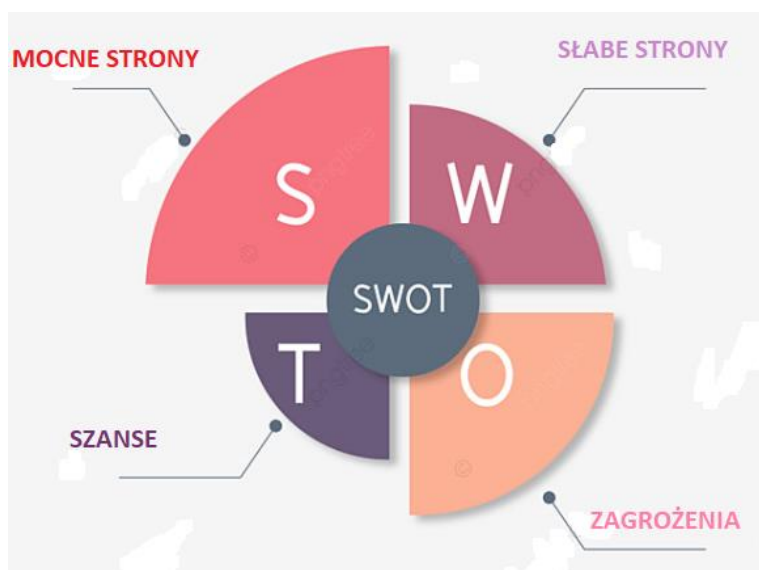
Opracowana strategia obejmuje nową perspektywę unijną 2021-2027. Ze względu na wymagany udział własny beneficjentów ważna jest dbałość o zapewnienie dobrego planowania finansowego. Utrzymanie równowagi pomiędzy dochodami a wydatkami w perspektywie wieloletniej ta zadania realizowane wspólnie przez Radę Gminy oraz Wójta Gminy.

1.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to jedną z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego, pozwala porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie.

Analiza SWOT:

- mocne strony to cechy, które wyróżniają gminę od innych jednostek i stanowią jej przewagę konkurencyjną,
- słabe strony to negatywne cechy gminy, generalnie będące konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów lub zaniedbań w kontekście rozwoju,
- szanse to korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym gminy, które właściwie wykorzystane mogą stanowić dla niej istotny impuls rozwojowy,
- zagrożenia to niekorzystne zjawiska zewnętrzne o różnym charakterze, które mogą być poważną barierą rozwoju dla gminy.

Analizy dokonano w oparciu o wnioski z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Sadkowice, danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych na etapie diagnozowania, przeprowadzonych badań ankietowych wśród mieszkańców, informacji z Urzędu Gminy Sadkowice oraz wniosków z przeprowadzonych warsztatów planowania

strategicznego. Zdiagnozowane potencjały jak również możliwe zagrożenia i ograniczenia traktowane są jako punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju.

ANALIZA SWOT DLA GMINY SADKOWICE

MOCNE STRONY

- Dobrze rozwinięte rolnictwo i sadownictwo – zagłębie sadownictwa
- Wysoki poziom produkcji sadowniczej
- Zwodociągowanie gminy
- Dobre, żyzne gleby
- Dobrze rozwinięta przedsiębiorczość w zakresie sadownictwa
- Istniejące placówki oświatowe oraz ich wyposażenie i stan
- Dobry stan środowiska naturalnego
- Zmodernizowane świetlice wiejskie, będące miejscem spotkań mieszkańców
- Korzystny układ sieci drogowej (połączenia między miejscowościami, połączenie z powiatem, bliskość autostrady A1)
- Dobre wyposażenie oraz działalność jednostek OSP
- Działalność Kół Gospodyń Wiejskich
- Dostęp do podstawowej opieki medycznej oraz pomocy społecznej
- Wspieranie osób starszych – działalność Klubu Seniora PROMYK

SŁABE STRONY

- Zły stan techniczny niektórych dróg oraz braki w infrastrukturze okołodrogowej (chodniki, parkingi, ścieżki rowerowe itp.)
  - Brak pełnego skanalizowania gminy
  - Niewystarczająca baza i oferta sportowa i rekreacyjna
  - Brak bazy lokalowej dla powstania instytucji kultury
  - Mała powierzchnia gminy objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego
  - Bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej (m.in. budynek Urzędu Gminy)
  - Postępujący proces starzenia się społeczeństwa gminy oraz migracja ludzi młodych
-

- Niewystarczająco rozwinięty system oświetlenia ulicznego
- Brak gazu ziemnego
- Niewystarczająca promocja gminy
- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców (stosowanie środków ochrony roślin, eternit, spalanie odpadów, dzikie wysypiska śmieci itp.)

SZANSE

- Możliwość pozyskania środków z funduszy z perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 oraz środków krajowych na realizację projektów infrastrukturalnych oraz społecznych
- Harmonijny i zrównoważony rozwój gminy
- Rozwój przetwórstwa owocowo-warzywnego
- Tworzenie nowych terenów inwestycyjnych (pozyskanie nowych inwestorów z różnych dziedzin gospodarki)
- Realizacja działań promujących gminę
- Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej i okołodrogowej
- Realizacja inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii
- Rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej
- Współpraca z sąsiednimi gminami oraz starostwem powiatowym
- Budowa tożsamości i integracji mieszkańców
- Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej
- Produkcja zdrowej żywności i ekologiczne sadownictwo

ZAGROŻENIA

- Zagrożenia wynikające ze zmian klimatu (przymrozki, susza, nawałnice, gradobicia itp.)
  - Nieprzewidziane zagrożenia powodujące kryzys gospodarczy (pandemia, wojna)
  - Niestabilne przepisy prawne, brak jednolitości, różna interpretacja przepisów
  - Ograniczone możliwości finansowania zadań inwestycyjnych
  - Niekorzystne zmiany demograficzne - spadek liczby ludności (niski wskaźnik urodzeń, masowa migracja)
  - Zanikanie relacji, kontaktów międzyludzkich, zmiana funkcjonowania społecznego
  - Niepewna sytuacja gospodarcza kraju i państw Unii
-

Europejskiej

- Patologie, wzrost przestępczości – kradzieże, alkoholizm, narkomania
  - Zagrożenia dla środowiska naturalnego (zanieczyszczenie powietrza i wód gruntowych, dzikie wysypiska, zanieczyszczenie pestycydami i nawozami)
  - Skutki pandemii w szkolnictwie
-

Wnioski

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Sadkowice oraz przeprowadzona analiza SWOT pozwoliły na określenie założeń rozwojowych i najważniejszych barier rozwojowych gminy.

Jednym z powodów atrakcyjności osiedleńczej gminy jest jej korzystne położenie względem ośrodków miejskich oraz dogodne połączenia komunikacyjne umożliwiające sprawny dojazd do tych ośrodków. Ważnym walorem i czynnikiem rozwojowym gminy jest rolnictwo, sadownictwo oraz przetwórstwo ekologiczne. Propagowanie ekologicznych form rolnictwa i sadownictwa doskonale wpisuje się w obraz gminy zachęcającej do osiedlania się na jej terenie. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, przebudowa/rozbudowa dróg i infrastruktury okołodrogowej (chodniki, parkingi, ścieżki rowerowe i piesze itp.), budowa infrastruktury gazowej oraz instalacji OZE powinny znaleźć się wśród głównych zadań planowanych do realizacji. Ich realizacja spowoduje wzrost atrakcyjności gminy. Zaniechanie inwestycji tego typu będzie miało wpływ zarówno na ograniczenia w wykorzystaniu istniejących szans, jak i na wzmocnienie negatywnego oddziaływania zagrożeń.

Istotne jest wzmocnienie stopnia integracji i aktywności lokalnej społeczności. Warto wspierać aktywność mieszkańców i ich organizacji w tworzeniu infrastruktury i różnorodnych form życia społecznego gminy, gdyż ma to wpływ na wykorzystanie szans i ograniczenie zagrożeń. Należy zwiększać atrakcyjność obszaru gminy, w szczególności dla osób młodych i wykształconych, by zachęcić je do pozostania i zmniejszyć zagrożenie migracją zarobkową. Ważne jest również poszerzenie oferty kulturalnej oraz rozbudowa bazy sportowej, które będą sprzyjać napływowi potencjalnych mieszkańców (np. agroturystyka, siłownie na powietrzu, ścieżki rowerowe, ścieżki zdrowia), turystów i inwestorów. W sytuacji starzejącego się społeczeństwa (niekorzystne prognozy demograficzne) należy przygotować się na poszerzenie usług dla seniorów.

Aby wzmocnić możliwości finansowe realizacji przedsięwzięć należy szukać możliwości wsparcia dla budżetu poprzez środki zewnętrzne. Oczywiście wśród zewnętrznych najważniejszą opcją jest maksymalne wykorzystanie środków bezzwrotnych, głównie z UE (warto zwrócić uwagę także na tzw. Fundusze Norweskie oraz środki krajowe, zwłaszcza w obszarze infrastruktury technicznej).

II. PLAN STRATEGICZNEGO ROZWOJU GMINY SADKOWICE

Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028 opracowana została w układzie wskazującym kierunek rozwoju gminy poprzez ustalenie wizji i misji, celów strategicznych i operacyjnych a w ich ramach działań i zadań. Strategia ustanawia jednocześnie podstawy dla podejmowania kluczowych decyzji w przyszłości, tworzenia planów szczegółowych i kreowania

projektów o zasadniczym wpływie na rozwój lokalny. Posiadając strategię gmina będzie dążyć do identyfikacji i wykorzystywania nieodkrytych dotychczas potencjałów i szans rozwojowych. Determinacja i konsekwencja działań strategicznych podejmowanych przez władze lokalne wraz z wyzwaniem i utrwalaniem aktywności społeczności lokalnej prowadzić będzie do intensyfikowania rozwoju lokalnego.

Strategia stanowi fundament systemu zarządzania sukcesywnym rozwojem gminy. Rozpoznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców stworzyło podstawy do określenia wizji i misji gminy Sadkowice a następnie pozwoliło na stworzenie podstaw do uruchomienia pożądaných procesów rozwojowych. Niwelowanie istniejących barier rozwoju gminy wymaga równocześnie od różnych środowisk i grup społecznych a także liderów życia społeczno-gospodarczego nowych inicjatyw i niekonwencjonalnych działań. Niniejsza strategia powinna przyczynić się do tworzenia sprzyjających warunków i promowania rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz przetwórstwa owocowo-warzywnego, do podejmowania inicjatyw samozatrudnienia, skutecznego wspierania przedsiębiorczości społecznej w formie organizacji pozarządowych. Powinna również pozwolić na wzrost jakości ochrony zdrowia, przyczynić się ożywiania życia kulturalnego w gminie, powstawania nowych inicjatyw służących spędzaniu wolnego czasu przez mieszkańców, zwłaszcza młodzieży i dzieci oraz osób starszych. Zakłada się, że wdrażanie strategii będzie wynikiem aktywności możliwie dużej liczby podmiotów lokalnych.

2.1. WIZJA ROZWOJU GMINY SADKOWICE

Wizja gminy przedstawia obraz przyszłego stanu gminy, stanowiący wyobrażenie pożądaney rzeczywistości lokalnej w perspektywie do 2028 roku. Stanowi ona syntetyczny opis pożądań i aspiracji społeczności lokalnej opracowany przez całą wspólnotę gminy, tj. władze samorządowe, partnerów społecznych oraz mieszkańców i ich reprezentantów. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza gmina oraz wskazuje zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

Gmina Sadkowice to zagłębie sadownictwa z rozwiniętym przetwórstwem owocowo-warzywnym, ekologicznym rolnictwem, z nowoczesną infrastrukturą techniczną, dobrą komunikacją, bazą sportowo-rekreacyjną, dbająca o środowisko naturalne, przyjazna i atrakcyjna dla ludzi, gwarantująca dobre warunki życia dla mieszkańców.

2.2. MISJA ROZWOJU GMINY SADKOWICE

Rozwinięciem wizji jest misja, która służy określeniu tego, co w wyniku realizacji strategii rozwoju uzyskają mieszkańcy. Właściwie sformułowana zapewnia, iż rozwój będzie służył rzeczywistym oczekiwaniom społecznym. Misja w sposób dokładny definiuje charakter gminy a przede wszystkim wskazuje jej atuty. Dobrze wypracowana, wraz z wizją, pokazuje pozytywne ujęcie gminy Sadkowice do 2028 roku. Jednocześnie misja stanowi ważne przesłanie, komunikujące w najprostszy sposób nadrzędną ideę strategii rozwoju.

Misja jest nadrzędnym celem rozwoju gminy, określa również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028, a podejmowanych przez liderów lokalnych, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy nieformalne mieszkańców itd. Ponadto, władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów (należących do zadań własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju gminy Sadkowice, upowszechniania jej walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Zadaniem misji jest także motywowanie i integrowanie mieszkańców oraz ugruntowanie w nich potrzeby partycypacji w rozwoju. Wreszcie misja spełnia funkcję promującą gminę, w szczególności wobec potencjalnych inwestorów.

Wykorzystanie potencjału gminy oraz współpraca wszystkich lokalnych i ponadlokalnych partnerów społecznych, gospodarczych i instytucjonalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy i wzmocnienia pozycji gminy w regionie.

Zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziom życia, dostępu do usług publicznych odpowiedniej jakości, możliwości kształcenia, rozwoju nowoczesnych gospodarstw rolnych oraz przetwórstwa owocowo-warzywnego a także atrakcyjną ofertę spędzania czasu wolnego.

U podstaw misji rozwoju gminy leży przekonanie, iż gmina ma potencjalne szanse by stać się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, życia, prowadzenia działalności gospodarczej, lokowania kapitału a także wypoczynku i spędzania wolnego czasu.

3. PLAN STRATEGICZNY

Strategia rozwoju gminy zbudowana została w oparciu o elementy składowe wzajemnie sobie podległe w hierarchii ważności: cele strategiczne, cele operacyjne i wynikające z nich kierunki działań. Osiąganiu przyjętej wizji i misji służą wyznaczone cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań, które mają charakter ogólny i określają pożądane stany i procesy rozwojowe. Cele zdefiniowane zostały na podstawie diagnozy oraz przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami i w sposób bezpośredni nawiązują do wizji i misji rozwoju gminy. Realizacja kierunków działań prowadzi do osiągnięcia celów. Propozycje kierunków działań wynikają bezpośrednio z analizy, jak również badań z mieszkańcami - badanie ankietowe oraz konsultacji przeprowadzonych w trakcie zorganizowanych warsztatów planowania strategicznego. Sformułowane cele strategiczne rozwoju gminy przypisane zostały do określonych sfer rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej jest racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

Cele strategiczne sformułowane w perspektywie do 2028 roku, zostaną osiągnięte poprzez realizację podporządkowanych im celów operacyjnych. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki działań – kluczowe zadania i projekty do realizacji. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty gminy w perspektywie długofalowej.

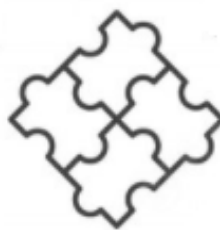

Tabela 1. Plan strategiczny rozwoju gminy Sadkowice – cele strategiczne i operacyjne

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
<p>CEL STRATEGICZNY I AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY</p>	<p>1.1. Rozwój infrastruktury społecznej</p> <hr/> <p>1.2. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych</p> <hr/> <p>1.3. Wzmocnienie kapitału ludzkiego oraz integracja i aktywizacja społeczeństwa lokalnego</p> <hr/> <p>1.4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego</p>
<p>CEL STRATEGICZNY II ROZWÓJ GOSPODARKI LOKALNEJ WZMACNIAJĄCY KONKURENCYJNOŚĆ GMINY</p>	<p>2.1. Rozwój przedsiębiorczości opartej na wykorzystaniu lokalnych zasobów i produktów</p> <hr/> <p>2.2. Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz rozwój wyspecjalizowanego rolnictwa</p> <hr/> <p>2.3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz wdrażanie systemu promocji</p>
<p>CEL STRATEGICZNY III POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ PRAWIDŁOWA POLITYKA PRZESTRZENNA</p>	<p>3.1. Poprawa dostępności i funkcjonalności infrastruktury drogowej</p> <hr/> <p>3.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej</p> <hr/> <p>3.3. Poprawa jakości środowiska naturalnego oraz promocja działań proekologicznych</p> <hr/> <p>3.4. Polityka przestrzenna gminy oparta na zrównoważonym rozwoju</p>

Cel strategiczny I, który związany jest ściśle z realizacją polityki zrównoważonego rozwoju w obszarze społecznym, zakłada działania w zakresie zapewnienia wysokiej jakości usług społecznych dostosowanych do zmieniających się potrzeb mieszkańców. Konkurencyjność gminy będzie przejawiać się w zapewnianiu lepszych warunków życia mieszkańców, dbaniu o rozwój potencjału ludzkiego, zapobieganie rozwojowi zjawisk patologicznych poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej oraz infrastruktury rekreacyjno-sportowej. Jakość życia wzrasta jeśli wzrasta poziom, m. in.: oferowanej edukacji, lokalnej przedsiębiorczości oraz bezpieczeństwa, a także poprawia się dostęp do usług medycznych i innych usług społecznych. Ważna dla rozwoju społecznego gminy jest tak rozbudowana, zróżnicowana, oferta dla mieszkańców, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy zawodowej, wiekowej czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Za poprawą jakości usług społecznych idzie rozbudowanie infrastruktury społecznej i technicznej, uwzględniające potrzeby osób młodych (atrakcyjność osiedleńcza), ale i starszych czy chorych (atrakcyjność opiekuńcza). Działania podejmowane w ramach tego wymiaru będą mieć na celu również integrację lokalnej społeczności i dążenie do wzrostu poziomu zaufania społecznego czy eliminację rozłamów społecznych. Ważnym elementem jest także zachowanie unikalnych wartości środowiska kulturowego składających się na tożsamość gminy oraz integrację lokalnej społeczności i dążenie do wzrostu poziomu zaufania społecznego, eliminację rozłamów społecznych. Ponadto ważna jest również współpraca gminy z mieszkańcami, inwestorami, innymi jednostkami samorządowymi, stowarzyszeniami, fundacjami itp..

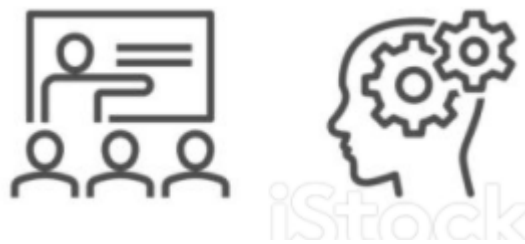

Cel strategiczny II, który zakłada rozwój gospodarczy gminy oparty jest na zasadach zrównoważonego rozwoju - dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska oraz uwarunkowaniami przestrzennymi. Gmina ma charakter sadowniczy i rolniczy, gdzie występują duże gospodarstwa rolne, w tym specjalistyczny przemysł przetwórstwa owocowo-warzywnego. Sektor ten należy wzmacniać, by umacniał siłę gminy w regionie, ale też dawał możliwości rozwoju dla młodszych osób. Ponadto w gminie powinny być wspierane wszelkiego rodzaju inicjatywy gospodarcze, w tym wspieranie mikro i małych przedsiębiorców, promowanie gminy w celu pozyskania zainteresowania inwestorów zewnętrznych, współpraca w organizowaniu przekwalifikowań dla osób bezrobotnych, osób zagrożonych wykluczeniem oraz szkoleń dla wzmocnienia kompetencji mieszkańców. Dla małych gospodarstw alternatywa jest rozwój ich działalności w kierunku produkcji żywności wysokiej jakości (ekologicznej, bez dodatków środków chemicznych), połączone ze współpracą w tym zakresie z agroturystyką. Szansą rozwojową dla gminy jest zbrojenie

terenów inwestycyjnych w celu uatrakcyjnienia jej terenu jako miejsca do inwestowania a w konsekwencji tworzenia miejsc pracy dla mieszkańców gminy. Ponadto gmina powinna popularyzować własne zasoby wśród potencjalnych inwestorów zewnętrznych.

Cel strategiczny III zakłada wzrost stopnia wyposażenia obszaru gminy w infrastrukturę techniczną, która jest czynnikiem aktywizującym postęp społeczno-gospodarczy. Stanowi podstawę wszelkiej działalności gospodarczej i warunkuje jakość życia mieszkańców. Na terenie

gminy, w zakresie infrastruktury technicznej najważniejszym jest: poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej i okołodrogowej, wymagającej interwencji oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. Ważnym działaniem jest dążenie do ograniczenia barier infrastrukturalnych utrudniających dostęp do wiedzy, bieżących informacji (korzystanie z zasobów Internetu). Interwencja w obszarze infrastruktury energetycznej, efektywności energetycznej i gospodarki niskoemisyjnej powinna koncentrować się na systematycznym podnoszeniu efektywności systemów energetycznych, dywersyfikacji źródeł energii w kierunku energii odnawialnej, wdrażaniu rozwiązań, których celem będzie ograniczenie zjawiska tzw. „niskiej emisji”. Wskazuje się także na potrzebę gazyfikacji gminy. Poza działaniami na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego, polityka zrównoważonego rozwoju kładzie silny nacisk na kwestie związane z ochroną środowiska naturalnego. Korzystny stan środowiska zamierza się osiągnąć poprzez działania w sferze gospodarki ściekami i odpadami, prowadzenie gospodarki rolnej i przestrzennej nie powodującej degradacji środowiska, rozbudowę infrastruktury technicznej chroniącej środowisko oraz szeroką edukację ekologiczną. Poprzez oferowanie terenów odpowiednio przygotowanych pod inwestycje wraz z odpowiednią infrastrukturą techniczną (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, drogowa, system gospodarki odpadami, infrastruktura informatyczna itp.) samorząd stwarza warunki dla rozwoju gospodarczego. Działania służące rozwojowi przedsiębiorczości i infrastruktury technicznej nie mogą ograniczać się do granic administracyjnych jednej gminy, czy nawet jednego powiatu. Wskazana jest współpraca międzygminna, której efektem może być kompleksowy rozwój sieci infrastrukturalnej, zmniejszenie kosztów inwestycji, a także możliwość pozyskania większego wsparcia finansowego ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Dostępność infrastruktury technicznej jest jednym z podstawowych elementów warunkujących atrakcyjność inwestycyjną danej jednostki samorządowej. Wyżej wymienione działania wpłyną nie tylko na komfort życia mieszkańców i lokalne środowisko, ale będą miały m.in. pozytywny wpływ na stan rzek i wód podziemnych oraz pośrednio na zmniejszenie się ilości zanieczyszczeń trafiających do środowiska. Infrastruktura drogowa, sieć oraz jej stan techniczny, stanowi element ponadregionalnego systemu komunikacji, dlatego tak ważne jest aby spełniała wymagania jakimi charakteryzują się poszczególne kategorie dróg. Działania służące poprawie jakości powietrza (m.in. termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł ciepła, promocja wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych itd.), realizowane na

poziomie lokalnym- gminnym, będą służyć osiągnięciu celów strategicznych określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym dla Polski do roku 2030, tj.: redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie poziomu efektywności energetycznej. Racjonalne rozplanowanie przestrzenne gwarantuje funkcjonalność oraz przekłada się na odczuwany przez mieszkańców komfort życia w gminie. Właściwe działania to dbanie o funkcjonalne lokowanie inwestycji, rozplanowanie przestrzeni poszczególnych miejscowości (szlaków komunikacyjnych, zabudowy mieszkaniowej, terenów zielonych) oraz poprawa ich estetyki.

4. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Poniższy rozdział zawiera zestawienie kierunków działań, które gmina planuje podjąć w ramach każdego z założonych celów operacyjnych. Lista zestawionych kierunków działań nie jest zamknięta, można ją w każdej chwili uzupełniać o nowe elementy w zależności od potrzeb gminy, rodzajów zewnętrznych

konkursów oraz możliwości finansowych gminy. Poszczególnym celom operacyjnym przyporządkowano wykaz wstępnie zidentyfikowanych działań inwestycyjnych i organizacyjnych. Ewentualne nowe projekty inwestycyjne wpisujące się w poszczególne cele operacyjne i przypisane im kierunki działań nie wymagają aktualizacji dokumentu strategii, jeśli zostaną zaakceptowane przez Radę Gminy w uchwałach budżetowych oraz wieloletnich prognozach inwestycyjnych na poszczególne lata, na które została opracowana strategia. W planie działań zostały wpisane zadania nie tylko leżące w kompetencji gminy oraz jej jednostek organizacyjnych i podległych, ale także innych podmiotów, w tym osób fizycznych, które przyczynią się do zrównoważonego rozwoju gminy. Poprzez wpisanie takich zadań do strategii różnorodni beneficjenci będą mogli ubiegać się o zewnętrzne źródła finansowania. Realizacja zadań, przede wszystkim zadań inwestycyjnych, wymaga znacznych środków finansowych. Budżet gminy samodzielnie nie będzie w stanie sfinansować większości inwestycji, a zatem konieczne będzie podjęcie starań o pozyskanie środków zewnętrznych, pochodzących z funduszy UE, funduszy ochrony środowiska, budżetu państwa i innych. W przypadku podejmowania inicjatywy przekraczających swym zasięgiem granice administracyjne gminy, bądź jej możliwości kompetencyjne i finansowe, gmina może działać w partnerstwie z innymi podmiotami, w tym samorządami, w obrębie ustanowionego obszaru tematycznego wyczerpującego zakres podjętego wspólnie projektu.

Tabela 2. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację celu strategicznego I: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
WYMIAR SPOŁECZNY		
CEL STRATEGICZNY I AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY	1.1. Rozwój infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej - Doposażenie szkół i przedszkoli - Usuwanie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnością oraz rodzicom z dziećmi - Poprawa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie gminy poprzez budowę/modernizację obiektów na terenie gminy m.in. boiska sportowe, sale gimnastyczne, place zabaw, siłownie plenerowe - Budowa/remont mieszkań socjalnych/ komunalnych
	1.2. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie edukacji szkolnej i pozaszkolnej - Wsparcie oferty kulturalnej placówek - Wsparcie opieki na osobami starszymi i chorymi - Kontynuacja działań instytucji pomocy społecznej w gminie - Budowa zintegrowanego systemu wsparcia zapobiegającego kryzysom w rodzinie - Tworzenie systemu opieki nad małym dzieckiem - Wzrost jakości i dostępności opieki zdrowotnej - Poprawa dostępu do poradni specjalistycznych - Komputeryzacja i cyfryzacja placówek oświatowych, kultury oraz urzędów - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
	1.3. Wzmocnienie kapitału ludzkiego oraz integracja i aktywizacja społeczeństwa lokalnego	<ul style="list-style-type: none"> - Upowszechnianie wolontariatu - Pomoc dzieciom i młodzieży zagrożonym wykluczeniu społecznemu

	<ul style="list-style-type: none"> - Promowanie aktywności i wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych - Działania na rzecz integracji społeczności lokalnej - Tworzenie warunków do powstawania lokalnych inicjatyw edukacyjnych, podnoszących kwalifikacje lokalnej społeczności - Promowanie form współdziałania w zakresie opieki nad osobami starszymi oraz niepełnosprawnymi - Wspieranie lokalnych tradycji i kultury (propagowanie działalności kół gospodyń wiejskich, zespołów ludowych, itp.)
1.4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> - Doposażenie jednostek OSP - Modernizacja/ budowa/rozbudowa infrastruktury OSP - Wykreowanie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii środowiskowych, w tym transportu materiałów niebezpiecznych, zagrożenia powodziowego, pożaru i innych - Realizowanie przedsięwzięć w zakresie poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na drodze, w szkole, w środowisku domowym poprzez prowadzenie programów edukacyjnych w placówkach oświatowych

Tabela 3. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację celu strategicznego II: ROZWÓJ GOSPODARKI LOKALNEJ WZMACNIAJĄCY KONKURENCYJNOŚĆ GMINY

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
WYMIAR GOSPODARCZY		
CEL STRATEGICZNY II ROZWÓJ GOSPODARKI LOKALNEJ WZMACNIAJĄCY KONKURENCYJNOŚĆ GMINY	<p>2.1. Rozwój przedsiębiorczości opartej na wykorzystaniu lokalnych zasobów i produktów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego pozwalający na wykorzystanie lokalnego potencjału surowcowego - Wzmacnianie systemu doradztwa rolniczego oraz promowanie i wspieranie inicjatyw współpracy rolników i mieszkańców (spółdzielnie, grupy producenckie) - Aktywne wspieranie rozwoju i konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców - Wspieranie doradztwa w zakresie zakładania i prowadzenie własnej działalności gospodarczej
	<p>2.2. Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz rozwój wyspecjalizowanego rolnictwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności, towarowości i specjalizacji gospodarstw rolnych - Promowanie specjalizacji w produkcji rolnej - Modernizacja gospodarstw rolnych - Zwiększenie efektywności, innowacyjności i specjalizacji produkcji rolnej - Pomoc w zakresie pozyskiwania środków na modernizację gospodarstw rolnych - Wspieranie rozwoju i promocja ekologicznego rolnictwa - Wyposażenie obszarów wiejskich w infrastrukturę drogową, techniczną, społeczną i energetyczną
	<p>2.3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz wdrażanie systemu promocji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych - Przyjazne dla inwestorów planowanie przestrzenne - Kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje - Promowanie we współpracy z gminami sąsiednimi, powiatem, stowarzyszeniami, LGD Kraina Rawki itp. walorów gminy

	<ul style="list-style-type: none"> - Promowanie terenów inwestycyjnych pod działalność gospodarczą oraz terenów pod budownictwo indywidualne - Skuteczna promocja gospodarcza gminy
--	---

Tabela 4. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację celu strategicznego III: **POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ PRAWIDŁOWA POLITYKA PRZESTRZENNA**

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY		
CEL STRATEGICZNY III: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ PRAWIDŁOWA POLITYKA PRZESTRZENNA	3.1. Poprawa dostępności i funkcjonalności infrastruktury drogowej	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg - Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury około drogowej (m.in. chodniki, parkingi, ścieżki rowerowe, przystanki) - Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego
	3.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej - Przebudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody - Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej - Przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków - Promowanie i wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków - Budowa gazociągu
	3.3. Poprawa jakości środowiska naturalnego oraz promocja działań ekologicznych	<ul style="list-style-type: none"> - Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej - Modernizacja kotłowni oraz systemów grzewczych - Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej i budynkach prywatnych - Montaż pomp ciepła

	<ul style="list-style-type: none"> - Promocja oraz wspieranie działań zmierzających do zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii - Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników (co najmniej raz na 3 lata) - Wdrażanie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej – ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych - Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych - Modernizacja systemów melioracyjnych - Właściwa gospodarka odpadami komunalnymi – selektywna zbiórka odpadów - Usuwanie wyrobów zawierających azbest - Promowanie i wdrażanie rozwiązań mających na celu zmniejszenie zużycia energii i ograniczenie tzw. niskiej emisji - Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców
<p>3.4. Polityka przestrzenna gminy oparta na zrównoważonym rozwoju</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - Dbłość o centra miejscowości, zwiększenie ich estetyki i dostosowanie do potrzeb mieszkańców - Wspomaganie urządzania i utrzymywania terenów zieleni, zadrzewień i zakrzewień w poszczególnych miejscowościach - Zagospodarowanie zdegradowanych/niewykorzystanych przestrzeni publicznych - Wyznaczenie terenów inwestycyjnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Realizowane obecnie działania w ramach kilkuletniej perspektywy finansowej obejmują przede wszystkim inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej, modernizacji i termomodernizacji budynków, montaż instalacji OZE wraz z wymianą źródeł ciepła. Przedsięwzięcia te są elementem sprzyjającym nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania rozwoju rolnictwa oraz przedsiębiorczości, jak również budujący przyjazny wizerunek obszaru dla każdego z jego użytkowników. Są to działania przede wszystkim związane z budową lub modernizacją istniejącej infrastruktury technicznej. Powyższe cele oraz kierunki działań są podstawą do zrealizowania konkretnych zaplanowanych zamierzeń i inwestycji. Lista zadań do realizacji w bezpośredniej bądź dalszej przyszłości powstała na podstawie analizy celów rozwoju gminy, jej mocnych i słabych stron a także szans i zagrożeń.

Tabela 5. Zadania wspierające realizację celu strategicznego I: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY

Cel strategiczny I: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY			
CELE OPERACYJNE:			
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury społecznej • Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych • Wzmocnienie kapitału ludzkiego oraz integracja i aktywizacja społeczeństwa lokalnego • Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego 			
PLANOWANY PROJEKT/ZAKRES	Okres realizacji	Planowane koszty	Dofinansowanie/ źródło
Modernizacja infrastruktury społecznej w miejscowości Kaleń – remont budynku OSP	2023	250 tys.	245 tys./Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Modernizacja infrastruktury społecznej w miejscowości Sadkowice – rozbudowa budynku Urzędu Gminy i GOPS	2023	3,7 mln	3,145 mln/ Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Budowa świetlicy wiejskiej w Lubani	2028	1,5 mln	Środki własne, środki UE
Przebudowa siedziby Klubu Seniora w Sadkowicach	2022-2028	300 tys.	Środki własne, środki UE
Remont budynku po SKR	2027	500 tys.	Środki własne, środki UE
Remont budynku komunalnego w Rzymcu	2022-2028	400 tys.	Środki własne, środki UE
Budowa boiska piłkarskiego w Paprotni	2022-2028	300 tys.	Środki własne, środki UE
Budowa boiska w Trębaczewie	2022-2028	100 tys.	Środki własne,

			środki UE
Budowa parku rekreacji w Sadkowicach	2022-2028	3 mln	Środki własne, środki UE
Przebudowa budynku po GOPS dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Sadkowicach	2024-2026	500 tys.	440 tys./ NPRCz, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
Zakup wyposażenia do GBP w Sadkowicach (meble, regały, krzesła itp., wyposażenie sanitarne)	2026-2027	50 tys.	44 tys. / NPRCz, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
Remont obiektu GOPS w Sadkowicach: - malowanie pomieszczeń biurowych - wymiana bramy wjazdowej na posesję - instalacja c.o. - utwardzenie miejsc parkingowych	2022 2023 2024 2025	5 tys. 6 tys. 16 tys. 30 tys.	Budżet gminy
Remont obiektu Zespołu Szkół w Sadkowicach: - remont łazienek w starej części budynku w szkole podstawowej - remont instalacji Internetu w budynku szkoły - uzupełnienie tynków i malowanie okien, ścian budynku szkoły - naprawa dachu nad salą gimnastyczną i łącznikiem	2022-2028 2022-2024 2022-2026 2022-2028	60 tys. 15 tys. 50 tys. 100 tys.	Środki własne, środki UE
Remont obiektu Szkoły Podstawowej w Lubani: - wymiana podłogi w klasopracowni (2 klasy) - doposażenie placu zabaw - budowa sieci internetowej - odnowienie sali gimnastycznej, malowanie, wymiana podłogi - wymiana kotła i instalacji grzewczej - podniesienie i utwardzenie parkingu przy szkole od strony sali gimnastycznej - instalacja fotowoltaiki	2022-2023 2023 2023 2024 2025 2026 2025	30 tys. 20 tys. 15 tys. 150 tys. 950 tys. 95 tys. 200 tys.	Środki własne, środki państwa środki UE 665 tys./ WFOŚiGW
Remont obiektu Szkoły Podstawowej Kłopczyń: - termomodernizacja budynku wraz z wymianą dachu i wymianą c.o. - budowa sali gimnastycznej z zapleczem - wymiana starych chodników - wymiana instalacji elektrycznej w budynku szkoły	2023-2024 2025-2026 2024	1 mln 3 mln 20 tys.	Środki własne, środki państwa środki UE

i domu nauczyciela	2024	35 tys.	
- rekultywacja i zmiana otoczenia – budowa zaplecza gospodarczego	2027	50 tys.	
- instalacja fotowoltaiki	2028	150 tys.	
- budowa nowego zbiornika na ścieki	2028	80 tys.	
Remont obiektu Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Trębaczewie:			Środki własne, środki państwa środki UE
- wymiana zbiornika na ścieki i rur odpływowych	2022	20 tys.	
- remont schodów	2022	10 tys.	
- malowanie elewacji zewnętrznej	2023	20 tys.	
- remont gabinetu dyrektora i pokoju nauczycielskiego	2023	10 tys.	
- remont komórek	2024	10 tys.	
- wymiana bramy i furtki	2024	6 tys.	
- przebudowa boiska szkolnego	2025	100 tys.	
- remont i modernizacja sali komputerowej	2025	20 tys.	
- remont sal przedszkolnych	2026	10 tys.	
- wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej	2027	20 tys.	
- modernizacja c.o.	2028	100 tys.	

Tabela 6. Zadania wspierające realizację celu strategicznego I: ROZWÓJ GOSPODARKI LOKALNEJ WZMACNIAJĄCY KONKURENCYJNOŚĆ GMINY
Cel strategiczny II: ROZWÓJ GOSPODARKI LOKALNEJ WZMACNIAJĄCY KONKURENCYJNOŚĆ GMINY
CELE OPERACYJNE:

- Rozwój przedsiębiorczości opartej na wykorzystaniu lokalnych zasobów i produktów
- Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz rozwój wyspecjalizowanego rolnictwa
- Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz wdrażanie systemu promocji

PLANOWANY PROJEKT/ZAKRES	Okres realizacji	Realizacja	Dofinansowanie/ źródło
Tworzenie warunków do rozwoju gospodarstw ekologicznych	2022-2028	gmina, rolnicy	
Modernizacja gospodarstw rolnych	2022-2028	rolnicy	ARiMR, rolnicy
Stworzenie ulg i zachęt dla inwestorów	2022-2028	gmina	
Wsparcie lokalizacyjne i promocyjne w tworzeniu lokalnych klastrów producenckich i usługowych	2022-2028	gmina	
Stworzenie korzystnych warunków dla nowych przedsiębiorców	2022-2028	gmina	

Promocja produktów lokalnych	2022-2028	gmina, grupy producenckie	
------------------------------	-----------	---------------------------	--

Tabela 7. Zadania wspierające realizację celu strategicznego III: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ PRAWIDŁOWA POLITYKA PRZESTRZENNA

Cel strategiczny III: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ PRAWIDŁOWA POLITYKA PRZESTRZENNA			
CELE OPERACYJNE:			
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności i funkcjonalności infrastruktury drogowej • Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej • Poprawa jakości środowiska naturalnego oraz promocja działań proekologicznych • Polityka przestrzenna gminy oparta na zrównoważonym rozwoju 			
PLANOWANY PROJEKT/ZAKRES	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Dofinansowanie/ źródło
Przebudowa dróg w miejscowościach Kłopczyń i Nowy Kłopczyń	2022	2,1 mln	1,9 mln /Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Przebudowa dróg w miejscowościach Bujały i Rokitnica Kąty	2022	900 tys.	855 tys. /Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Przebudowa dróg na terenie osiedla PGR w Kaleniu	2023	1 mln	980 tys./ Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Przebudowa drogi Gogolin	2022	340 tys.	Środki własne
Przebudowa drogi Rudka	2022	240 tys.	Środki własne
Budowa drogi w miejscowości Kłopczyń dz. nr 62/1 dł. 1000m	2024	900 tys.	855 tys. /Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Budowa drogi gminnej nr 113215E w miejscowości Kłopczyń dł. 2500m	2024	2,250mln	2,1375 mln /Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Budowa drogi gminnej nr 113203E Paprotnia-Celinów dł. 2400m	2025	2,160 mln	2,052 mln/Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Budowa drogi gminnej nr 113201E w miejscowości Pilawy dł. 1400m	2025	1,260 mln	1,197 mln/Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Budowa drogi gminnej nr 113206E Lutobory-Zabłocie dł. 4500m	2026	4,050 mln	3,8475 mln/ Rządowy Fundusz

			Inwestycji, Polski Ład
Budowa drogi gminnej nr 11320E w miejscowości Bujały dł. 1000m	2027	900tys.	Środki własne, środki UE
Wykonanie nowych nawierzchni bitumicznych na drogach na terenie sołectw w gminie Sadkowice: I Etap w miejscowościach: Zaborze dz. nr 61, Gacpary dz. nr 36, Żelazna dz. nr 258/2, Lipna dz. nr 107, Sadkowice dz. nr 247, Rzymiec dz. nr 39, 211 i 167, Gacpary dz. nr 70, Olszowa Wola droga gminna	2023	4 mln	3,800 mln/ Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Wykonanie nowych nawierzchni betonowych na drogach na terenie sołectw w gminie Sadkowice Etap II w miejscowościach: Lutobory-Kaleń dz. nr 44, Nowe Lutobory dz. nr 57, Przyłuski dz. nr 71 i 178, Paprotnia dz. 246, Broniew dz. nr 74, Paprotnia dz. nr 167, Lewin dz. nr 599, Jajkowice dz. nr 2901, Trębaczew dz. nr 95 , Olszowa Wola dz. nr 325, Lipna dz. nr 119, Lewin dz. nr 213	2023	2 mln	1,900 mln / Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Modernizacja i remonty innych dróg publicznych i wewnętrznych	202-2028	2 mln	Środki własne, fundusz sołecki, środki UE, Wojewódzki Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych i Leśnych
Rozbudowa oraz modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie na energooszczędne	2022-2028	1,5 mln	Środki własne, środki UE WFOŚiGW
Budowa sieci wodociągowej Sadkowice	2022	613 tys.	środki własne
Inwestycje wodno-kanalizacyjne	2023	3 520 064	3 520 064/ Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Kaleń	2022	1,100 mln	980 tys. +/ Rządowy Fundusz Inwestycji, Polski Ład
Budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej – 3 stacje wodociągowe	2022-2028	1 mln	środki własne, środki UE
Modernizacja kotłowni i instalacji c.o. w budynku Urzędu Gminy poprzez montaż pomp ciepła lub kotła gazowego	2022	250 tys.	środki własne, środki UE

Planowane zadania inwestycyjne na terenie gminy finansowane będą ze środków własnych oraz zewnętrznych. Dodatkowe źródła finansowania inwestycji gminnych stanowią głównie: dofinansowania z Rządowego Funduszu Inwestycji Polski Ład, ze środków unijnych Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rolnego, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, dofinansowania i dotacje z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Ministerstwa Sportu, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych i innych oraz preferencyjne kredyty i pożyczki z banków komercyjnych.

III. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ROZWOJU GMINY

Charakterystycznymi cechami osadnictwa gminy są: koncentracja zabudowy usługowej w ośrodku gminnym oraz w Lubani, ukształtowanie pasm zabudowy zagrodowej w pozostałych miejscowościach z tendencją do wydłużenia pasm przy istniejących drogach, w znacznym stopniu rozproszona zabudowa zagrodowa w obszarze wszystkich miejscowości gminy za wyjątkiem wsi Olszowa Wola, Żelazna, Żelazna Nowa, Nowy Kłopotczyn, Jajkowice, Kaleń, Lewin, Bujały, Zabłocie, Pilawy i Sadkowice, sporadyczne występowanie zabudowy jednorodzinnej w pasmach zabudowy zagrodowej, niewielkie obszary leśne w większości skoncentrowane w północnej części gminy (Uroczysko Trębaczew), dominujące obszary otwarte terenów sadowniczych oraz stawy rybackie we wsiach Żelazna, Trębaczew, Szwejki Wielkie, Lewin.

Największy wpływ na rozwój gminy Sadkowice ma rolnicze ukształtowanie terenu. Sadownictwo i rolnictwo oraz przedsiębiorstwa związane z obsługą rynku sadowniczego jak również rolne mają kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy w perspektywie długofalowej.

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sadkowice 2013r. (Uchwała nr XXXI/190/2013 Rady gminy Sadkowice z dnia 17 grudnia 2013r.) nie odpowiada na wszystkie potrzeby rozwojowe gminy w chwili obecnej oraz w przyszłości. Dlatego też gmina przystąpiła do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr XXXII/179/2021 Rady Gminy Sadkowice z dnia 17 marca 2021r.).

Koncepcja zawarta w niniejszej strategii zakłada, że każdy proces społeczno-gospodarczy ma swoje odbicie w przestrzeni. Wymiar przestrzenny realizowany jest poprzez opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej (ogólnego i w postaci graficznej) i opisu zasad ogólnych i szczegółowych (przypisanych do konkretnych rodzajów terenów) kształtowania polityki przestrzennej.

W celu właściwego kształtowania polityki przestrzennej gminy Sadkowice należy uwzględnić najważniejsze kwestie:

- rozwój zagospodarowania powinien być uzależniony od potencjału demograficznego danej miejscowości i przebiegać etapowo. Przyjęte rozwiązania powinny zapewniać ochronę ładu przestrzennego, zachowywać harmonię, odpowiednią skalę i proporcje

zabudowy, dążyć do uzupełniania i uporządkowania struktury istniejącej zabudowy, a w dalszej kolejności zagospodarowywać tereny wolne od zabudowy. Istotne jest także właściwe wyposażenie nowych obszarów w niezbędną infrastrukturę techniczną podnoszącą jakość życia mieszkańców,

- rozwój obszarowo gospodarstw rolnych i sadowniczych,
- ochronę i poprawę stanu podstawowych komponentów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- przeznaczanie terenów pod różne funkcje, w tym zwłaszcza: tereny inwestycyjne (dla lokowania aktywności gospodarczej), obszary przedsiębiorczo-usługowe i transportowe oraz odpowiednie rozmieszczenie tych funkcji w strukturze przestrzennej gminy.

Ponadto wyznaczając kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Sadkowice należy uwzględnić:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko określonych w przepisach odrębnych (z wyjątkiem lokalizacji inwestycji celu publicznego),
- konieczność rozwoju i uzupełnienia infrastruktury drogowej oraz okołodrogowej i sieci infrastruktury technicznej w związku z rozwojem nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej, ale także poprawa stanu technicznego infrastruktury obecnie istniejącej, w tym usprawnień w ruchu komunikacyjnym,
- zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód, poprawę stanu powietrza atmosferycznego, racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych, ochronę i powiększanie zasobów leśnych (zalesienie i zadrzewianie gruntów zdegradowanych i nieużytkowanych rolniczo),
- utrzymanie i wzbogacenie różnorodności biologicznej oraz zapewnienie optymalnego funkcjonowania systemu obszarów chronionych, racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu dla rozwoju turystyki przy zachowaniu tożsamości kulturowej gminy,
- planowanie przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług publicznych spełniających wymogi dostępności dla osób z ograniczoną sprawnością,
- przeciwdziałanie samowoli budowlanej,
- harmonijne wkomponowanie w krajobraz obiektów nowych, a niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gminy (zwłaszcza związanych ze strefą gospodarczą oraz społeczną itp.),
- wstrzymanie rozpraszania zabudowy na terenach rolnych i zahamowanie procesu zacierania podziałów śródpolnych.

Założenia te są podstawą do rozplanowania kierunków zagospodarowania gminy Sadkowice w przyszłych dokumentach planistycznych, gdzie powinny zostać dostosowane do szczegółowo określonych terenów i uszczegółowione poprzez zapisy planistyczne.

Zaproponowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej nie odbiega od zapisów obowiązującego Studium uwarunkowań, zachowuje jego główne założenia i kierunki rozwoju. Model zawiera główne założenia w stosunku do terenów i znaczące inwestycje, które mają przyczynić się do realizacji celów strategii. Model oparty jest o plan strategiczny gminy Sadkowice, ale także o wytyczne dla tego terenu zawarte w Strategii Rozwoju Województwa łódzkiego do 2030 roku, w tym wyznaczenie Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI).

Zamieszczona poniżej mapa przedstawia zapisy kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sadkowice wg Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sadkowice (2013r.)

Rysunek 2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Sadkowice (sadmowice.e-mapa.net Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sadkowice)

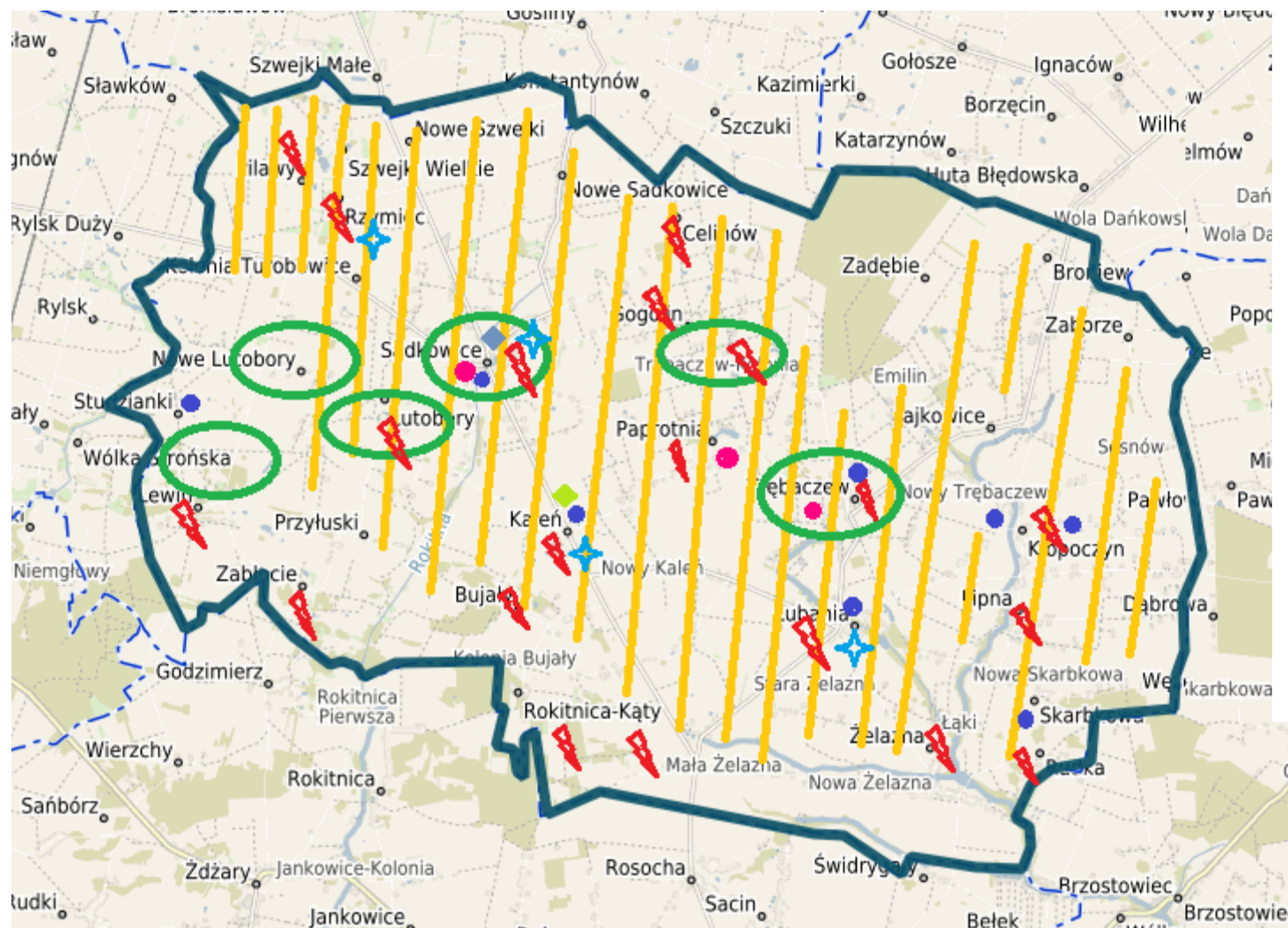
Kierunki rozwoju

B1	Obszary zabudowy o dominującej formie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej oraz usługowej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjnej, obsługi komunikacji samochodowej i zaplecza techniczne motoryzacji.
B2	Obszary zabudowy o dominującej formie zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej, produkcyjnej, obsługi komunikacji samochodowej i zaplecza techniczne motoryzacji.
B3	Obszary zabudowy o dominującej formie zabudowy zagrodowej.
U	Obszary usług o znaczeniu lokalnym.
BP	Obszary o dominującej formie zabudowy techniczno-produkcyjnej, usługowej, obsługi komunikacji samochodowej i zaplecza techniczne motoryzacji.
BP,PG	Obszary o dominującej formie zabudowy techniczno-produkcyjnej i eksploatacji kopalni.
BPR	Obszary fermowych obiektów produkcji zwierzęcej.
R1	Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej z ograniczeniem możliwości przeznaczenia pod zabudowę.
R2	Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dopuszczeniem zabudowy związanej z użytkowaniem rolniczym gruntów.
R3	Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dopuszczeniem zalesień oraz zabudowy związanej z użytkowaniem rolniczym gruntów.
RZ	Obszary trwałych użytków zielonych.
ZL	Obszary leśne.
ZC	Obszary zieleni cmentarnej.
ZP	Obszary parków.
W	Obszary wód śródlądowych i rzeki.
PG	Obszary eksploatacji kopalni.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy wyróżnia podstawowe elementy zainwestowania z przewagą: obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną oraz usługową z dopuszczeniem zabudowy produkcyjnej, obszarów przeznaczonych pod zabudowę zagrodową z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, produkcyjnej i usługowej, obszarów o dominującej formie zabudowy usługowej, obszarów o dominującej funkcji obiektów produkcji zwierzęcej oraz obszarów z przeznaczeniem pod zabudowę usługową o znaczeniu lokalnym. Wieś Sadkowice jest centrum wielofunkcyjnym o znaczeniu gminnym, uzupełnienie stanowi wieś Lubania. Ważne jest stworzenie oferty terenów produkcyjno-usługowych położonych w obrębach: Sadkowice, Turobowice, Turobowice Kolonia, Gacpary i Trębaczew oraz utrzymanie sadownictwa i rolnictwa jako dominującej funkcji obszaru gminy.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wskazuje główne kierunki rozwoju - obszary o określonych funkcjach rozwoju: intensywnej produkcji sadowniczej i rolniczej oraz funkcji produkcyjno-usługowej dla rolnictwa. Na poniższym rysunku zobrazowano główne planowane do realizacji zadania inwestycyjne.

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Sadkowice z głównymi planowanymi do realizacji zadaniami inwestycyjnymi (opracowanie własne)

GŁÓWNE TERENY ROZWOJU GMINY:

- Rejon intensywnej produkcji rolniczej i sadowniczej
- Obszary produkcyjno-usługowe

INWESTYCJE PLANOWANE DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY:

- Przebudowa i modernizacja dróg
- Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej
- Budowa instalacji OZE
- Rozbudowa i przebudowa infrastruktury kanalizacyjnej
- Rozbudowa infrastruktury wodociągowej
- Budowa obiektów sportowych i rekreacyjnych

IV. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Przedmiotem polityki przestrzennej jest przestrzeń, jej jakość z punktu widzenia ładu przestrzennego oraz zasoby wykorzystywane w procesie kształtowania zagospodarowania przestrzennego gminy. Podmiotem polityki przestrzennej jest samorząd gminny oraz jednostki gospodarcze i mieszkańcy. Polityka przestrzenna to świadoma i celowa działalność władz polegająca na racjonalnym kształtowaniu zagospodarowania przez właściwe użytkowanie przestrzeni zapewniające utrzymanie ładu przestrzennego i umożliwienie prawidłowego, efektywnego funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego gminy.

Głównymi dokumentami planistycznymi w zakresie gospodarki przestrzennej gminy Sadkowice są: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sadkowice uchwalone Uchwałą Nr XXXI/190/2013 Rady Gminy Sadkowice dnia 17 grudnia 2013r oraz 17 uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Sadkowice. Gmina Sadkowice wydaje decyzje o ustaleniu warunków zabudowy oraz o lokalizacji inwestycji celu publicznego, które - oprócz planów miejscowych - są elementem kształtowania ładu przestrzennego. Plany miejscowe obejmują fragmenty obszaru gminy głównie pasma zabudowy w miejscowościach: Sadkowice, Nowe Sadkowice, Celinów, Paprotnia, Trębaczew, Lubania, Żelazna, Żelazna Nowa, Olszowa Wola, Rokitnica Kąty, Kaleń, Lutobory, Lewin, Studzianki, Turobowice, Rzymiec i Szwejki Wielkie. Planami miejscowymi wyznaczono obszary głównie pod zabudowę zagrodową z mieszkaniową jednorodzinną i usługową w wymienionych miejscowościach oraz pod zabudowę produkcyjną w Sadkowicach, Szwejkach i Kaleniu. Gmina nie posiada planu zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru, w związku z powyższym rekomenduje się rozszerzenie działań związanych z opracowaniem i przyjęciem kolejnych planów.

W zagospodarowaniu przestrzennym gminy nie przewiduje się zasadniczych zmian w stosunku do obecnie funkcjonującej struktury. Obszar gminy będzie utrzymany jako sfera produkcji rolniczej i sadowniczej z dalszą tendencją do rozwoju sadownictwa. Zabudowa będzie ograniczona do pasm o dominującej zabudowie zagrodowej. Zmiany struktury przestrzennej Sadkowic będą istotne i wynikają ze znacznych inwestycji w tym rozwoju sektora produkcyjnego przy drogach powiatowych Nr 4122E i 4118E.

O kierunku zmian w strukturze przestrzennej gminy decydują przede wszystkim: środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe oraz infrastruktura techniczna i komunikacja. Są to elementy, które warunkują dalszy rozwój przestrzenny gminy, który w znacznej mierze opiera się także na uwarunkowaniach społecznych i ekonomicznych przedmiotowego obszaru. Głównym celem określenia kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz docelowego przeznaczenia terenu jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, rozwój społeczny (np. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych) oraz rozwój gospodarczy (np. wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju gminy. Podstawą osiągnięcia celów

polityki przestrzennej i określenia kierunków rozwoju przestrzennego jest wykorzystanie uwarunkowań oraz położenia i powiązań zewnętrznych gminy, dotychczasowego zainwestowania i zagospodarowania gminy.

Szczegółowe rekomendacje dla prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy Sadkowice określone zostały na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą potencjałów obszaru. Rekomendacje przedstawione zostały, w poniższej tabeli, w odniesieniu do poszczególnych obszarów i rodzajów zagospodarowania.

Tabela 8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej gminy

Funkcja terenów	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej	<ul style="list-style-type: none"> - wypełnienie wolnych enklaw w ukształtowanych pasmach zabudowy zagrodowej z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury technicznej - stosowanie zasady wyposażenia przygotowywanych terenów pod zabudowę co najmniej w sieci elektroenergetyczne i wodociągowe - unikanie zagospodarowania na terenach zagrożonych powodzią lub podtopieniem - zapewnienie dobrej komunikacji na terenie i pomiędzy miejscowościami (sieć dróg) oraz wyposażenie w infrastrukturę okołodrogową (chodniki, parkingi, ścieżki rowerowe, przystanki itp.) - podnoszenie standardu i jakości życia i zamieszkania ludności poprzez poprawę stanu technicznego oraz wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną
Obszary rolniczej i sadowniczej przestrzeni produkcyjnej	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej - ochrona strefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej - wspieranie procesu zwiększania wielkości gospodarstw rolnych (sadowniczych) - specjalizacja gospodarstw rolnych nastawionych na produkty przetwarzane w zakładach przetwórczych oraz produkty na rynek zewnętrzny - zmniejszanie areału gruntów rolnych niskiej jakości poprzez ich zalesienie (rezygnacja z inwestowania rolniczego w terenach nie rekompensujących poniesionych nakładów) - ochrona przed nadmierną urbanizacją niezwiązaną z rolnictwem - ochrona gruntów rolnych najwyższych klas - tworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju rolnictwa ekologicznego - rozwój przetwórstwa owocowo-warzywnego - prowadzenie melioracji gruntów
Obszary o funkcjach usługowych i aktywności	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie zasady przemieszania w terenach zabudowy funkcji mieszkaniowej z obiektami usługowymi oraz nieuciążliwymi zakładami produkcyjno-usługowymi,

<p>gospodarczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie rozwoju funkcji agroturystycznych i rekreacyjnych, - promowanie realizacji usług o znaczeniu ogólno-gminnym w Sadkowicach - mieszanie funkcji w centrach miejscowości, zabudowy mieszkaniowej, usługowej i handlowej - poprawa warunków inwestowania poprzez właściwe wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę techniczną większych kompleksów terenów inwestycyjnych - promowanie wolnych terenów w obszarach zabudowy dla realizacji obiektów produkcyjno-usługowych przy zachowaniu warunków bezpieczeństwa i ochrony obiektów mieszkalnych - przygotowanie oferty w postaci terenów rozwoju funkcji produkcyjno-usługowej w rejonie dobrze skomunikowanym drogami powiatowymi (Sadkowice, Turobowice, Rzymiec) - realizacja obiektów produkcyjnych, magazynów i składów, baz transportu, obsługa technicznej, hurtowni - promocja gminy
<p>Obszary cenne przyrodniczo</p>	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych, - utrzymanie bez urbanizacji obszarów naturalnych dolin rzecznych,
<p>Obszary udokumentowanych złóż kopalin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - eksploatacja potencjalnych złóż kopalin - ochrona i racjonalne wykorzystanie oraz rekultywacja, zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych,
<p>Obszary leśnej przestrzeni produkcyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - powiększenie obszarów poprzez wskazanie terenów możliwych zalesień – na gruntach niskiej przydatności rolniczej i pozbawionych melioracji - określenie możliwości zalesiania także innych gruntów nieprzydatnych rolniczo
<p>Obszary wód publicznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie zbiorników wodnych, także tych o znaczeniu lokalnym i kulturowym jako kształtujących cechy historycznego rozplanowania wsi - poprawa jakości wód powierzchniowych - modernizacja i rozbudowa zbiorczych systemów kanalizacji - dążenie do poprawy jakości wód oraz oszczędnego gospodarowania wodą (rozbudowa sieci wodociągowej) - zakaz podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
<p>Bezpieczeństwo ludzi i mienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na terenie gminy nie występują obszary zagrożenia powodziowego i narażone na osuwanie się mas ziemnych
<p>Infrastruktura techniczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności obszarów gminy i wzmocnienie powiązań strukturalnych poprzez planowaną rozbudowę, modernizację układów dróg i sieci uzbrojenia ukierunkowanych na zapewnienie pełnego

	zaopatrzenia i obsługi ludności - otwarcie gminy na możliwości pozyskiwania energii ze źródeł energii odnawialnej
--	--

V. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WYZNACZONE DLA GMINY SADKOWICE

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (art. 5 pkt. 6b ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. – tj. Dz. U. 2021 poz. 1057) **obszar strategicznej interwencji** to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wyznacza obszary strategicznej interwencji dla miast i gmin województwa, określając im funkcje w przyszłości i ich kierunki rozwoju. Założeniem jest, aby poprzez ukierunkowanie terytorialnie strategicznej interwencji obszary województwa, w których zidentyfikowano problemy rozwojowe lub dostrzeżono szczególne walory, w perspektywie do 2030 roku osiągnęły stabilny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego.

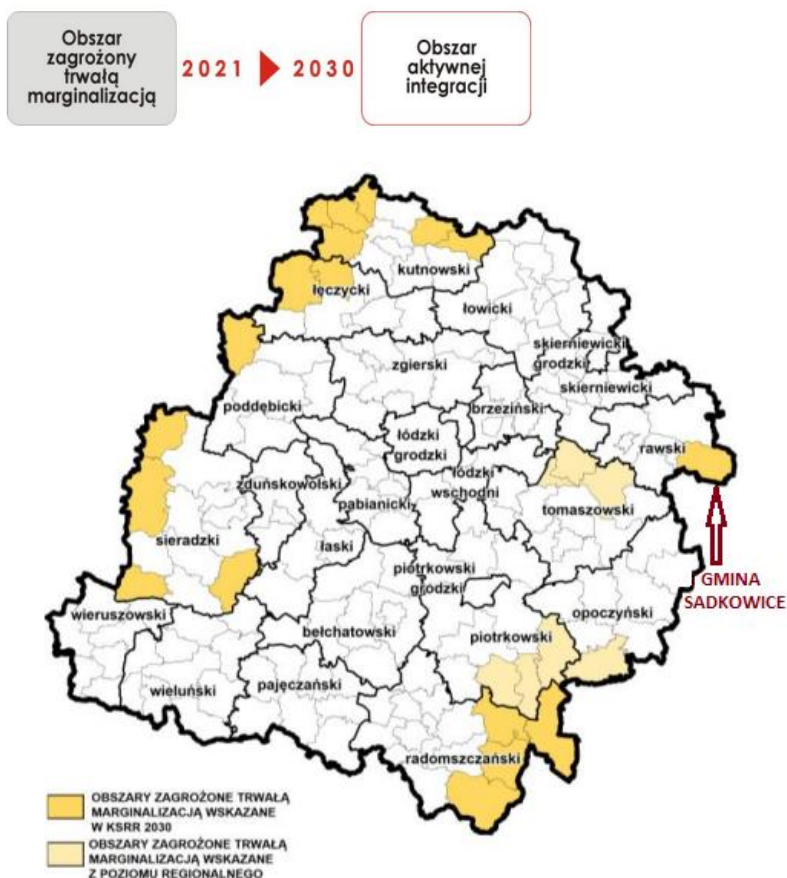
Gmina Sadkowice została wpisana w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 w regionalne Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), jako:

- Obszar zagrożony trwałą marginalizacją, który w perspektywie do 2030 roku ma się przekształcić w **Obszar Aktywnej Integracji**
- Obszar walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych, który w perspektywie do 2030 roku ma się przekształcić w **Obszar Zielonej Gospodarki**

OBSZAR AKTYWNEJ INTEGRACJI

Według informacji zamieszczonych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 na terenie województwa wyróżniono 25 gmin zagrożonych trwałą marginalizacją. Na tych obszarach działania zmierzać będą do zainicjowania nowych impulsów rozwojowych, wzmocnienia istniejących potencjałów i ich aktywnej integracji we wszystkich aspektach rozwoju społeczno-gospodarczego. Najważniejsze działania obejmować będą m.in.: rozwój lokalnej przedsiębiorczości, poprawę dostępności komunikacyjnej, w szczególności w zakresie rozwoju transportu publicznego, działania w zakresie aktywizacji zawodowej, poprawy kwalifikacji mieszkańców, integracji społecznej oraz rozwój infrastruktury technicznej (w szczególności wodno-kanalizacyjnej i teleinformatycznej), poprawę dostępu do podstawowych usług publicznych.

Rysunek 4. Obszary Aktywnej Integracji wyznaczone na terenie województwa łódzkiego (Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030)

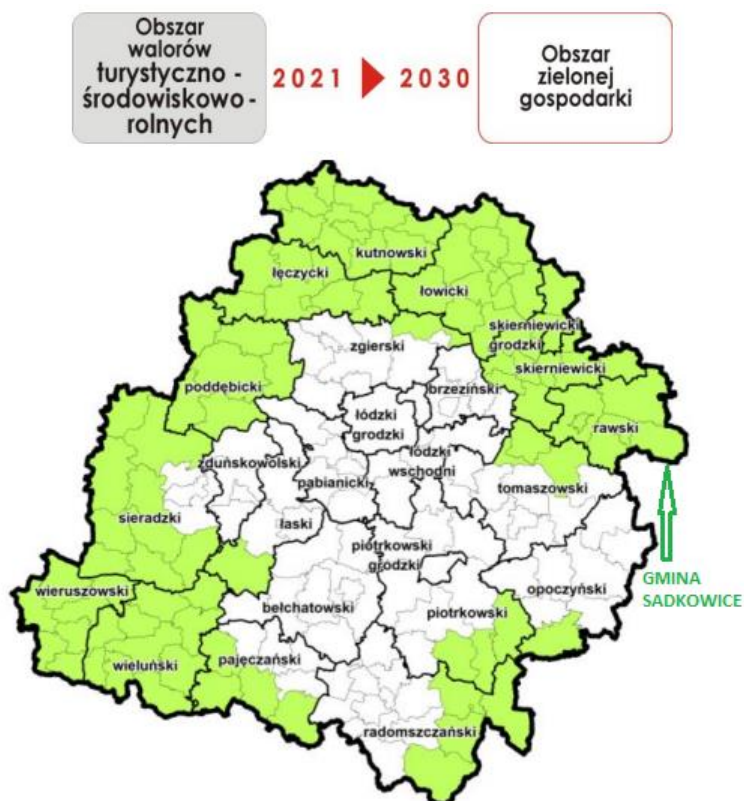
OBSZAR ZIELONEJ GOSPODARKI

Obszar obejmuje 94 gmin województwa łódzkiego, położonych poza Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi z dominującą funkcją rolniczą, przyrodniczą oraz z predyspozycjami do rozwoju turystyki. Gmina Sadkowice należy do grupy gmin, gdzie potencjał rolnictwa jest wysoki. Działania zalecane do realizacji na tym obszarze związane są z ochroną gruntów rolnych i rozwojem wiodącej funkcji, czyli rolnictwa, powadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, w tym m. in.: właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin. W zakresie zwiększania opłacalności produkcji rolnej istotne będzie polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk. Ważne jest również wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego. Na wyznaczonych Obszarach Zielonej Gospodarki dla rozwoju funkcji rolniczej, ważne będą działania związane z ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności Obszarów Strategicznej Interwencji na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne. Działania będą miały na celu m.in. zwiększanie zdolności retencyjnych zlewni (m.in.

wprowadzanie zalesień, zakrzewień, zadrzewień, budowy i modernizacji zbiorników wodnych, rozwoju systemów melioracyjnych, odtwarzania oczek wodnych i mokradeł) oraz wprowadzenie rozwiązań ukierunkowanych na ochronę środowiska (m.in. poprawę czystości wód, w tym tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych, renaturalizację siedlisk i cieków wodnych, zwiększanie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną), a także inwestycji w infrastrukturę przeciwwązrożeń (m.in. przeciwpowodziową i przeciwpożarową).

Rysunek 5. Obszary Zielonej Gospodarki wyznaczone na terenie województwa łódzkiego (Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030)

VI. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń *Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028* będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości. Biorąc pod uwagę długookresowy charakter strategii należy podkreślić, że wdrażanie jej założeń jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do wytycznych w zakresie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych. W efekcie realizowanych przedsięwzięć stopniowo będą osiągnane cele i w związku z tym będą zmieniały się priorytety.

Rysunek 6. Schemat planowania, wdrażania, ewaluacji i aktualizacji strategii

6.1. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Wdrażanie strategii jest złożonym procesem, który wymaga dobrego przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem, opierającej się o pozyskiwanie obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze. Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, pozwala na zidentyfikowanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń.

Za wdrożenie strategii odpowiedzialny jest Wójt Gminy Sadkowice, natomiast za prowadzenie procesu monitorowania odpowiedzialny jest Zespół ds. Strategii Rozwoju powołany przez Wójta Gminy. Zespół ds. Strategii Rozwoju będzie się zbierał co najmniej raz na dwa lata, a do jego zadań należeć będzie m.in.:

- przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych celów strategicznych,
- monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych działań priorytetowych,
- gromadzenie i analizowanie informacji w układzie przedstawionego zestawu wskaźników,
- sporządzenie, co najmniej dwóch raportów z realizacji dokumentu i przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Gminy na Sesji,
- opublikowanie wyników sprawozdawczości na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Rada Gminy analizować będzie postępy w realizacji strategii poprzez:

- akceptację sprawozdań z realizacji strategii rozwoju,
- uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Realizacja niektórych planowanych zadań w strategii wymaga również współpracy z gminami sąsiednimi, powiatem oraz województwem i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować wymiar merytoryczny i finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację konkretnego projektu.

Informacje na temat stanu wdrożenia strategii rozwoju będą przekazywane mieszkańcom, jak również wszystkim zainteresowanym podmiotom za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Sadkowice, a także podczas spotkań z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi itp..

6.2. SYSTEM MONITORINGU REALIZACJI STRATEGII

Określenie systemu monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów założonych w strategii rozwoju. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych korekt oraz aktualizacji dokumentu. Zakres monitoringu strategii rozwoju wyznaczają określone w niej cele strategiczne i operacyjne, działania priorytetowe oraz zaplanowane przedsięwzięcia. Monitoring strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym i rzeczowym. Zakres finansowy dotyczyć będzie monitorowania poprawności oraz efektywności wydawanych środków, a zakres rzeczowy związany będzie z efektywnością podejmowanych działań oraz postępem we wdrażaniu dokumentu.

Monitorowanie przebiegu rozwoju społecznego i gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą corocznych zmian wskaźników realizacji strategii.

6.3. EWALUACJA

Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice została opracowana na poziomie celów i planowanych działań, a jej wdrażanie będzie się odbywało w dużej mierze poprzez realizację regionalnych programów operacyjnych i programów rządowych, system realizacji strategii będzie prowadzony poprzez system ewaluacji.

Ewaluacja ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Strategii Rozwoju w odniesieniu do konkretnych problemów gminy, z jednoczesnym uwzględnieniem celów strategicznych podejmowanych działań. Jej zadaniem jest sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały oczekiwane rezultaty oraz czy wpłynęły one na osiągnięcie wyznaczonych celów.

Ewaluacja strategii będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów, a jej ocena opierać się będzie na pięciu zasadniczych kryteriach:

- skuteczność, która pozwala określić czy zostały osiągnięte cele strategii założone na etapie programowania,
- efektywność, która pozwala ocenić poziom ekonomiczności strategii,
- użyteczność, która pozwala ocenić zgodności celów strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej,
- trafność, która obrazuje do jakiego stopnia cele strategii odpowiadają potrzebom danego obszaru,
- trwałość, która pozwala określić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ewaluacja zadań zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028* zostanie podzielona na następujące części:

- *ewaluacja ex-ante* (przed realizacją Strategii) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji (ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem Strategii);
- *ewaluacja on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Zespół ds. Strategii Rozwoju, który będzie przygotowywał sprawozdanie z realizacji strategii, co najmniej raz na dwa lata;
- *ewaluacja mid-term* (w połowie okresu realizacji) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego nastąpi aktualizacja strategii,
- *ewaluacja ex-post* (na zakończenie realizacji strategii) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych działań w ramach strategii z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

6.4. AKTUALIZACJA DOKUMENTU

Przyjęto, że *Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028* ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów – możliwa będzie jej

aktualizacja. Co najmniej dwukrotnie w trakcie obowiązywania dokumentu analizowane będą postępy w realizacji zapisów, celem podjęcia decyzji dotyczącej potrzeby uaktualnienia jej założeń.

Z wnioskiem o aktualizację Strategii Rozwoju może wystąpić Wójt Gminy Sadkowice, Zespół ds. Strategii Rozwoju, przynajmniej 3 członków Rady Gminy. Rada Gminy, jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie.

6.5. WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII

Przy konstruowaniu systemu wskaźników starano się ograniczyć ich liczbę do minimum, a także wykorzystać przede wszystkim te, których wartości można monitorować w oparciu o ogólnodostępne statystyki, np. GUS, BDL, dane sprawozdawcze z wydziałów Urzędu Gminy, odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań, dane sprawozdawcze z jednostek podległych gminie i instytucji, stowarzyszeń, związków itp. działających na terenie gminy oraz dane pochodzące z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych (badania opinii publicznej, ankietyzacja, spotkania konsultacyjne itp.).

Tabela 9. Wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii

CEL STRATEGICZNY I WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH I KONKURENCYJNY KAPITAŁ LUDZKI	
CEL OPERACYJNY	NAZWA WSKAŹNIKA
1.1. Rozwój infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zmodernizowanych budynków oświatowych [szt.] - liczba doposażonych obiektów oświatowych [szt.] - liczba zlikwidowanych barier architektonicznych [szt.] - liczba osób posiadająca dostęp do Internetu [os.] - liczba przebudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej [szt.] - liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych [szt.]
1.2. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wyremontowanych mieszkań socjalnych, komunalnych [szt.] - liczba osób korzystających z pomocy MOPS [os.] - liczba programów, akcji profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży [szt.] - liczba osób korzystających z form wsparcia dla seniorów [os.] - liczba małych dzieci przebywających w żłobkach, klubach dziecięcych [os.] - liczba zajęć pozaszkolnych, imprez sportowych, kulturalnych itp. organizowanych dla dzieci i młodzieży [szt.]

<p>1.3. Wzmocnienie kapitału ludzkiego oraz integracja i aktywizacja społeczeństwa lokalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba imprez w kalendarzu gminnym [szt.] - liczba wolontariuszy [os.] - liczba form aktywności związanej z historia i tradycjami gminy [szt.] - liczba stowarzyszeń, organizacji pozarządowych działających w gminie/lub realizujących zadania publiczne [szt.] - liczba liderów lokalnych [szt.] - liczba przebudowanych/remontowanych obiektów zabytkowych [szt.]
<p>1.4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kwota wydatków na doposażenie OSP [zł]
<p>CEL STRATEGICZNY II</p> <p>ROZWÓJ GOSPODARKI LOKALNEJ WZMACNIAJĄCY KONKURENCYJNOŚĆ GMINY</p>	
<p>2.1. Rozwój przedsiębiorczości opartej na wykorzystaniu lokalnych zasobów i produktów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba nowopowstałych przetwórci i magazynów [szt.] - liczba nowych przedsiębiorstw [szt.] - liczba działań promocyjnych związanych z przedsiębiorczością oraz przetwórstwem owocowo-warzywnym [liczba] - liczba przeprowadzonych kampanii/ wydarzeń na rzecz rozwoju sadownictwa i rolnictwa [liczba]
<p>2.2. Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz rozwój wyspecjalizowanego rolnictwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba gospodarstw agroturystycznych [szt.] - liczba przeprowadzonych szkoleń dla rolników [szt.] - liczba działań promocyjnych lokalnej produkcji rolnej i rolnictwa ekologicznego [szt.]
<p>2.3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz wdrażanie systemu promocji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych [ha] - liczba powstałych nowych przedsiębiorstw [szt.] - liczba osób bezrobotnych [os.] - liczba działań promocyjnych wspierających rozwój przedsiębiorczości [szt.] - liczba działań promujących atrakcyjność terenów dla potencjalnych inwestorów [szt.]
<p>CEL STRATEGICZNY III</p> <p>POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ PRAWIDŁOWA POLITYKA PRZESTRZENNA</p>	
<p>3.1. Poprawa dostępności i funkcjonalności infrastruktury drogowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych i rozbudowanych dróg [km] - długość wybudowanych dróg [km] - liczba powstałej infrastruktury okołodrogowej (parkingi, chodniki itp.) [m²]

	<ul style="list-style-type: none"> - liczba nowych punktów oświetlenia ulicznego [szt.] - długość rozbudowanej linii oświetlenia drogowego [km]
3.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> - przepustowość przebudowanej oczyszczalni ścieków [m³] - liczba przebudowanych ujęć wody [szt.] - długość zmodernizowanej sieci wodociągowej [km] - długość nowowybudowanej sieci wodociągowej [km] - długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [km] - długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [km] - długość powstałej sieci gazowej [km] - liczba powstałych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] - liczba budynków podanych termomodernizacji [szt.]
3.3. Poprawa jakości środowiska naturalnego oraz promocja działań proekologicznych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wybudowanych instalacji OZE [szt.] - liczba działań promocyjnych w zakresie OZE [szt.] - ilość odpadów zebranych z terenu gminy w sposób selektywny [Mg] - ilość zebranego azbestu [Mg] - liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk [szt.]
3.4. Polityka przestrzenna gminy oparta na zrównoważonym rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> - udział powierzchni gminy objętej nowymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [%] - stopień aktualności „studium uwarunkowań...” [%] - powierzchnia wykupionych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych [ha] - powierzchnia zrewitalizowanego obszaru gminy [ha]

VII. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

W celu skutecznej realizacji Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice na lata 2022-2028, samorząd jako jej operator oraz inicjator będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję rozwoju gminy. W części planistycznej dokumentu zaproponowane zostały jedynie zadania priorytetowe dla rozwoju gminy wraz z kosztami źródłami finansowania. Koszty pozostałych planowanych zadań będą analizowane na bieżąco i umieszczane w planach finansowych gminy. Niektóre zadania będą realizowane z własnych środków, inne z dofinansowaniem z zewnątrz. Potencjalnymi źródłami finansowania działań umieszczonych w strategii są:

- środki własne gminy,
- środki budżetu państwa,
- rządowe programy inwestycyjne przeznaczone dla samorządów,
- Rządowy Fundusz Inwestycyjny, Polski Ład

- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatywy Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- inne fundusze ze źródeł europejskich np. fundusze norweskie oraz fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- pożyczki, kredyty bankowe,
- środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub formule partnerstwa publiczno-prywatnego,
- inne środki publiczne.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, na bieżąco analizowana jest możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące, jak i majątkowe.

VIII. ŚRODOWISKOWE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PLANU STRATEGICZNEGO

W celu eliminacji ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze przeprowadzanych w ramach Strategii inwestycji przewiduje się działania zapobiegawcze oraz bezwzględne respektowanie rygorów ochronnych określonych przepisami prawa dla poszczególnych obszarów cennych przyrodniczo. Ze względu na charakter i skalę planowanych działań ujętych w dokumencie nie przewiduje się wystąpienia zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i życia ludzi. Teren, na którym prowadzone będą działania inwestycyjne nie wykracza poza granice administracyjne gminy Sadkowice. Zalecenia ogólnobudowlane łagodzące ewentualne niekorzystne oddziaływania planowanych inwestycji na środowisko:

- bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP i przepisów przeciwpożarowych, zapewnienie zaplecza socjalnego
- odpowiednie oznakowanie obszarów prowadzenia prac budowlanych
- zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót w szczególności poprzez: stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, korzystanie z urządzeń o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń, ograniczanie czasu pracy maszyn, systematyczne sprzątanie placów budowy, odpowiednią gospodarkę odpadami, a także zabezpieczenie przez niekorzystnym wpływem na zwierzęta, rośliny oraz wody gruntowe i powierzchniowe.

ŚRODKI I ZALECENIA ŁAGODZĄCE NIEKORZYSTNE ODDZIAŁYWANIA DZIAŁAŃ INWESTYCYJNYCH ZAWARTYCH W STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA

Wody powierzchniowe i podziemne:

- zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych
- zabezpieczenie/uszczelnienie terenów zapleczy budów (magazynowanie substancji, materiałów oraz odpadów w sposób eliminujący kontakt z wodami opadowymi gruntowymi),
- zapewnienie pracownikom przedsiębiorstw budowlanych dostępu do przenośnych toalet,
- stosowanie w budowanych i modernizowanych budynkach rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie zużycia wody,
- zagwarantowanie odpowiedniego spływu wód opadowych i roztopowych z terenów nieprzepuszczalnych oraz ich oczyszczania ze względu na rodzaj odbiornika

Powietrze atmosferyczne:

- zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót przez systematyczne sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy, stosowanie osłon na urządzenia, maszyny i pojazdy, ograniczające pylenie,
- promowanie ruchu rowerowego i pieszego, poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących ciągów rowerowych i chodników,
- ograniczenie zmniejszania powierzchni terenów zielonych na terenach zurbanizowanych,
- wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej, ograniczającej uciążliwości wywołane ruchem komunikacyjnym (hałas, zanieczyszczenia pyłowe)

Ludzie:

- ograniczenie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu,
- stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych (przepisy bhp), ograniczające jednocześnie uciążliwości przez nie wywoływane,
- stosowanie roślinności izolacyjnej (głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych)

Świat zwierząt:

- wykonanie inwentaryzacji budynków przed przystąpieniem do prac budowlanych (termomodernizacyjnych) pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy
- prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków oraz rozrodu lub hibernacji nietoperzy i innych gatunków istotnych pod względem przyrodniczym
- ograniczenie inwestycji na terenach bytowania, gniazdowania i żerowania dzikich zwierząt

- prowadzenie prac w możliwe najkrótszym czasie
- stosowanie zastępczych schronień dla ptaków i nietoperzy (w postaci skrzynek podociepleniowych i natynkowych) w czasie prowadzenia prac termomodernizacyjnych budynków

Świat roślin:

- zachowanie obszarów biologicznie czynnych o powierzchni proporcjonalnej do powierzchni zagospodarowania
- wprowadzanie nowych obszarów zieleni urządzonej, dostosowanej do warunków siedliskowych oraz współgrającej z otoczeniem,
- prowadzenie ręcznych wykopów w sąsiedztwie systemów korzeniowych oraz zabezpieczenie pni drzew narażonych na otarcia w czasie wykonywania prac budowlanych

Powierzchnia ziemi:

- przestrzegania prawidłowej gospodarki odpadami
- przed rozpoczęciem prac ziemnych zebranie warstwy wierzchniej gleby (humus), a po zakończeniu prac – rozplantowanie na powierzchni terenu

Krajobraz:

- zintegrowanie nowych przedsięwzięć inwestycyjnych z istniejącą rzeźbą terenu i zagospodarowaniem
- utrzymanie jak największe powierzchni zieleni

Klimat:

- utrzymanie zieleni na terenach zurbanizowanych
- wzrost wykorzystania OZE

Zabytki i dobra materialne:

- planowanie nowych inwestycji w harmonii z istniejącym krajobrazem i historycznym układem przestrzennym, odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych o wysokich wartościach artystycznych, historycznych i kulturowych
- prowadzenie prac remontowych obiektów zabytkowych w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków.

Inwestycje przewidziane do wykonania w strategii realizowane będą głównie w obszarach zmienionych antropogenicznie, zurbanizowanych, przekształconych w wyniku działalności człowieka. Nie przewiduje się lokalizacji inwestycji na terenach podlegających rygorom ochronnym. Realizacja planowanych działań przyniesie pozytywne skutki dla środowiska oraz wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców gminy Sadkowice.

IX. WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Elementem systemu realizacji strategii są wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, czyli obowiązkowych lub fakultatywnych planów i programów m.in. gminnego programu opieki nad zabytkami, planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, programu ochrony środowiska. Tego typu dokumenty powinny wpisywać się w zintegrowaną strategię i stanowić niezbędne jej uszczegółowienie. Zgodność tych dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do:

- zgodności na poziomie wizji – sprawdzenia czy dokument jest spójny i opowiada na główną koncepcję gminy zawartą w strategii,
- zgodności na poziomie celów – cele zaplanowane w dokumentach programowych niższego rzędu muszą wpisywać się w realizację celów zaplanowanych w strategii,
- zgodność na poziomie zaplanowanych efektów – dokumenty wykonawcze powinny przyczynić się do osiągnięcia wskaźników zaplanowanych w strategii,
- zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Tabela 10. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Obszar tematyczny	Dokumenty na poziomie lokalnym	Aktualność dokumentu, wytyczne i zalecenia
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sadkowice 2013r. (Uchwała nr XXXI/190/2013 Rady gminy Sadkowice z dnia 17 grudnia 2013r.). Gmina przystąpiła do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwała Nr XXXII/179/2021 Rady gminy Sadkowice z dnia 17 marca 2021r.). W aktualizacji „Studium...” należy uwzględnić zaplanowany w Strategii model rozwoju, jak i rekomendacje do poszczególnych terenów.
	Miejscowy plany zagospodarowania przestrzennego gminy Sadkowice	Gmina nie posiada planu zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru. Na jej terenie obowiązuje 17 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych po 1995r., obejmujących konkretne obszary, zgodne z obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Gmina rozważy zasadność tworzenia nowych planów miejscowych na terenach dotychczas nieobjętych.
	Gminy Program Rewitalizacji	Gmina nie planuje opracowania dokumentu ze względu na swój charakter, rzeczywiste uwarunkowania oraz potrzeby.

Energetyka, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy	Gmina planuje opracowanie dokumentu
	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Dokument opracowany na lata 2012-2027, jest zgodny z treścią niniejszej strategii. Ustawa przewiduje aktualizację dokumentu co 3 lata, należy więc rozważyć konieczność opracowania aktualizacji.
	Program ochrony środowiska dla gminy	Program na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024. Uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celach operacyjnych: Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej, Poprawa jakości środowiska naturalnego oraz promocja działań proekologicznych. Należy rozważyć konieczność opracowania aktualizacji.
	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Sadkowice został opracowany w 2011 roku. Dokument jest aktualny i zgodny z treścią zapisów w niniejszej strategii
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Program Opieki nad Zabytkami, Gminna ewidencja zabytków	Gmina posiada opracowaną w 2017 roku Gminną ewidencję zabytków (Zarządzenie Wójta gminy Sadkowice nr 21 z dnia 20 września 2017r.). Programu Opieki nad Zabytkami został opracowany i uchwalony w 2021 (Uchwała Nr XXXIX/2019/2021 Rady Gminy Sadkowice z dnia 25 listopada 2021r.) Dokument jest aktualny i zgodny z treścią zapisów w niniejszej strategii
Polityka społeczna	Strategia rozwiązywania problemów społecznych	Dokument wymaga aktualizacji. Gmina planuje opracowanie.
	Dokumenty sektorowe	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2021 (Uchwała Nr VII/39/2011 Rady gminy Sadkowice z dnia 17 czerwca 2011r.). Dokument wymaga aktualizacji w okresie realizacji strategii Gminny Program Wspierania Rodziny ma lata 2019-2021 (uchwała Nr VIII/50/2019 Rady Gminy Sadkowice z dnia 10 kwietnia 2019r.). Dokument wymaga aktualizacji w okresie realizacji strategii. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na 2021 rok (Uchwała Nr XXX/159/2020 Rady gminy Sadkowice z dnia 22 grudnia 2020r.) – dokument uchwalany corocznie. Program współpracy Gminy Sadkowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2021r. (uchwała Nr XXIX/156/2020 Rady gminy Sadkowice z dnia 27 listopada 202r.) – dokument uchwalany rokrocznie.

Rozwój ponadlokalny	Strategia LGD „Dolina Rawki”	Strategia obowiązująca do 2024 roku, zgodna z celami rozwoju gminy
Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Dokument, wraz z innymi dotyczącymi wystąpienia zagrożenia (w tym dokumenty zastrzeżone) – aktualne. Określają zadania bezpieczeństwa na poziomie gminnym i nie są zależne od zapisów strategii, stanowią zapisy prawa ogólnego
Finanse publiczne	Wieloletnia Prognoza Finansowa	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Sadkowice na lata 2020-2033 (uchwała Nr XXX/164/2020 Rady Gminy Sadkowice z dnia 22 grudnia 2020r.) pokazująca sytuację finansową i zamierzenia budżetowe gminy - dokument może wymagać aktualizacji w toku realizacji strategii

BIBLIOGRAFIA

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sadkowice grudzień 2013r.,
- Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice do 2022 roku,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Sadkowice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024
- Raport o stanie gminy Sadkowice za 2018 rok,
- Raport o stanie gminy Sadkowice za 2019 rok,
- Raport o stanie gminy Sadkowice za 2020 rok,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030

SPIS TABEL, RYSUNKÓW, WYKRESÓW I ZAŁĄCZNIKÓW

Tabela 1. Plan strategiczny rozwoju gminy Sadkowice – cele strategiczne i operacyjne	32
Tabela 2. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację celu strategicznego I: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY	36
Tabela 3. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację celu strategicznego II: ROZWÓJ GOSPODARKI LOKALNEJ WZMACNIAJĄCY KONKURENCYJNOŚĆ GMINY	38
Tabela 4. Cele operacyjne i kierunki działań wspierające realizację celu strategicznego III: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ PRAWIDŁOWA POLITYKA PRZESTRZENNA	39
Tabela 5. Zadania wspierające realizację celu strategicznego I: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY	41
Tabela 6. Zadania wspierające realizację celu strategicznego I: ROZWÓJ GOSPODARKI LOKALNEJ WZMACNIAJĄCY KONKURENCYJNOŚĆ GMINY	43
Tabela 7. Zadania wspierające realizację celu strategicznego III: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ PRAWIDŁOWA POLITYKA PRZESTRZENNA.....	44

Tabela 8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej gminy	53
Tabela 9. Wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii.....	61
Tabela 10. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	67
Rysunek 1. Graficzna struktura dokumentu.....	5
Rysunek 2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Sadkowice (sadmowice.e-mapa.net Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sadkowice). 49	
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Sadkowice z głównymi planowanymi do realizacji zadaniami inwestycjami (opracowanie własne).....	50
Rysunek 5. Obszary Aktywnej Integracji wyznaczone na terenie województwa łódzkiego (Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030).....	56
Rysunek 6. Obszary Zielonej Gospodarki wyznaczone na terenie województwa łódzkiego (Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030).....	57
Rysunek 7. Schemat planowania, wdrażania, ewaluacji i aktualizacji strategii	58

Załącznik DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY SADKOWICE